

ZODIAK

VUOSIKERTOMUS 2013

ZODIAK PRESENTS RY
Zodiak – Uuden tanssin keskus
Tanssin aluekeskus Helsinki

SISÄLLYSLUETTELO

<u>1. YLEISKUVA</u>	5
1.1. Zodiak uuden tanssin keskuksena	5
1.2. Vuosi 2013 lyhyesti	5
1.3. Toiminta numeroina	6
<u>2. TUOTANTO- JA ESITYSTOIMINTA</u>	7
2.1. Zodiakin ohjelmisto 2013	7
2.2. Kantaesitykset	10
2.3. Vierailut	10
2.4. Sivuaskel / Side Step Festival	11
2.5. Mamuska Helsinki	12
2.6. Z-free	12
2.7. Kiertue-esitykset	12
<u>3. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA</u>	14
3.1. Esitysvienti ja esitysviennin yhteistyöverkostot	14
3.2. Kansainväliset yhteistuotannot	15
3.3. Residenssivaihto-ohjelmat	16
3.4. Kansainvälinen verkostoituminen	18
<u>4. HOUSEKOREOGRAFIT JA MENTOROINTI</u>	19
4.1. Housekoreografit	19
4.2. Teosten mentorointi ja Z-together	19
4.3. Tuotteistamishanke	20
<u>5. AMMATTILAISKOULUTUS</u>	21
<u>6. TANSSIN YLEISÖTYÖ</u>	21
6.1. Kurssit Zodiakissa	22
6.2. Minun nimeni on – Kannelmäki	23
6.3. Tanssin portaat	23
6.4. Tarinoita elämästämme	24
6.5. TALK – taidetta ja liikettä kieltenopetukseen	24
6.6. Muu yleisötyö	24
<u>7. TIEDOTUS JA MARKKINOINTI</u>	25
7.1. Tiedotuskanavat	25
7.2. Markkinointi	26
7.3. Promootio	26
<u>8. TILAT JA TEKNIikka</u>	27
<u>9. HENKILÖKUNTA</u>	27
9.1. Vakinainen henkilökunta	27
9.2. Projektityöntekijät, sopimuspalkkaiset ja produktiokohtaiset työsuhteet	28
<u>10. ESITYS-, KATSOJA- JA KÄVIJÄTILASTOT</u>	29
<u>11. TALOUS</u>	31
11.1. Kokonaistalouden erittely	31
11.2. Aluekeskustoiminnan talouserittely	32
<u>12. HALLINTO, JÄSENYTYDET JA EDUSTUS</u>	34
12.1. Hallinto	34
12.2. Jäsenyydet, edustus ja edunvalvonta	34

ZODIAK – Uuden tanssin keskus

Tallberginkatu 1 B/154
00180 Helsinki

www.zodiak.fi | zodiak@zodiak.fi
09 694 4948

Kannen kuva: **Elina Pirinen**: *Personal Symphonic Moment* / Timo Wright
Taitto: Petri Summanen

Anna Maria Häkkinen & Jarkko Partanen: *DIG MY JOCKEY* / Kuva: Timo Wright

Aamu Song, Pekka Kuusisto & Minna Vainikainen: *Reddress* / Kuva: Maarit Kytöharju

1. YLEISKUVA

1.1. Zodiak uuden tanssin keskuksena

Zodiak on merkittävin suomalainen ja kansainvälisesti tunnettu nykytanssin tuotanto-, esitys- ja tapahtumakeskus ja Helsingin tanssin aluekeskus. Se on toimintamalliltaan joustava nykytanssin osaamiskeskus, jossa yhdistyvät laadukas ja monipuolinen sisällöntuotanto, taiteellisten prosessien ja ammatillisen kehityksen tukeminen, vaikuttava yleisötyö ja taidekasvatustoiminta sekä kansainvälinen vuorovaikutus.

Zodiak tarjoaa nykytanssin tekijöille kokoavan toimintayhteisön ja tuotanto-organisaation. Yleisölle Zodiak tarjoaa monipuolisia kohtaus- ja osallistumistapoja tanssitaiteeseen.

1.2. Vuosi 2013 lyhyesti

Vuonna 2013 Zodiakin toiminnan ydintä olivat sekä nykytanssin kentän ja taiteilijoiden ajankohtaiset esityskäytännöt ja edistämistarpeet että taidekäsitteellään ja tanssimaultaan eriytyneiden yleisöjen puhuttelemisen. Erityisfokuksessa oli tanssin residenssitoiminnan, kansainvälisen yhteistuottajuuden sekä yleisötyömenetelmien kehittäminen.

Vuoden 2013 ohjelmatoiminnan kokonaiskuva oli monipuolinen, ilmaisurikas ja energinen niin esityskonsepteiltaan kuin esteettisiltä toteutustavoiltaan. Onnistunut ja tasapainoinen ohjelmistosuunnittelu yhdessä kiinnostavan taiteilijakunnan kanssa vahvisti julkista mielikuvaa Zodiakista elinvoimaisena ja ajankohtaisena tanssin ja nykytaiteen foorumina. Ohjelmisto puhutteli nykytanssiaktivisteja ja laajempia yleisöjä ja tavoitti myös uusia katsojaryhmiä. Tanssijournalistit seurasivat Zodiakin esityksiä säännöllisesti ja kiinnostuneina sekä julkaisivat positiivisia arvioita.

Zodiakin kansainvälinen toiminta oli erityisen vilkasta. Zodiak osallistui useisiin kansainvälisiin vaihto- ja residenssiohjelmiin, yhteistuotantoihin sekä alan kansainvälisiin festivaalitapahtumiin sekä vierailutti kansainvälisiä produktioita.

Zodiakin uudistettu verkkosivusto tuotti uusia verkkosisältöjä ja palveluja, jotka edistävät tanssitaiteen tunnettua, parantavat nykytanssin ja yleisötyön saavutettavuutta ja osallistavuutta sekä vahvistavat tanssitaiteilijoiden ja yleisön suhdetta.

1.3. Toiminta numeroina

Ohjelmisto

- 28 esitettyä produktiota
- 16 kantaesitystä, 9 vierailuteosta, 3 uusintaesitystä
 - 8 kansainvälistä ja 1 kotimaista vierailuteosta
 - 4 kansainvälistä ja 4 kotimaista yhteistuotantoa
 - Sivuaskel/ Side Step Festival
 - lisäksi ilmaiset esityskonseptit Mamuska Helsinki, Z-free

Yleisötyö

- 161 yleisötyö- ja koulutuskokousta, 399 tapaamiskertaa
- 99 kurssia ja työpajaa, 336 tapaamista
 - 62 muuta yleisötyötapahtumaa
 - 2 yhteisötanssiteosta
 - 42 taiteilijaa yleisötyöopetuksen parissa
 - Minun nimeni on -projekti Kannelmäessä, 103 osallistujaa

Kansainvälinen toiminta

- 8 kansainvälistä vierailuteosta
- 42 vierailevaa taiteilijaa
- 8 toimivaa kansainvälistä verkostoa ja/tai residenssi-ohjelmaa
- 2 taiteilijaresidenssiryhmää ulkomailla, 2 residenssiryhmää Zodiakissa
- 8 teoksella ulkomailla 24 esityskertaa 5 maassa, 11 kaupungissa

Taiteilijapolitiikka

- 456 produktiokohtaista työtehtävää
- 10 ammattilaiskursssia ja workshopia, 208 osallistujaa
- residenssi-ohjelma, mentorointi-ohjelma, Z-free, Z-together

Esitykset, katsojat ja kävijät

- 20 759 katsojaa, kokijaa ja osallistujaa 359 tilaisuudessa, joista
- 12 768 katsojaa, 188 esityskertaa Helsingissä ja kiertueilla
 - 9 923 katsojaa, 145 esityskertaa Helsingissä
 - 2 845 katsojaa 43 kiertueesityksessä oman näyttämön ulkopuolella
 - 7 783 osallistujaa yleisötyön piirissä, 1 859 kursseilla ja työpajoissa
 - 208 osallistujaa ammattilaiskoulutuksessa

Henkilökunta

- 207 työllistettyä henkilöä, 30 ostopalvelun tarjoajaa
- 25,5 henkilötyövuotta, 15,3 tilapäistä ja 10,2 vakinaista henkilötyövuotta
- 18,1 VOS-henkilötyövuotta, 7,4 tanssin aluekeskustoiminnan henkilötyövuotta

Toiminnan talousvolyyymi

- 1 248 278 € kokonaiskulut
- 1 249 544 € kokonaistulot
- 1 265 € ylijäämä

Kulurakenne 2013

- Henkilöstökulut 838 264 € (67 %)
- Ostopalvelut 84 446 € (7 %)
- Muut kulut 196 859 € (16 %)
- Tila- ja laitevuokrat 111 603 € (9 %)
- Poistot 17 106 € (1 %)

Tulorakenne 2013

- Valtionosuus- ja avustus 406 720 € (32 %)
- Helsingin kaupungin toiminta-avustus 147 438 € (12 %)
- OKM:n avustus tanssin aluekeskustoimintaan 177 000 € (14 %)
- Helsingin kaupungin avustus tanssin aluekeskustoimintaan 100 000 € (8 %)
- Hanke- ja projektiavustukset 218 911 € (18 %)
- Esitys- ja pääsylipputulot 122 856 € (10 %)
- Muut varsinaisen toiminnan tuotot 76 619 € (6 %)
- Rahoitustuotot/-kulut 688 € (0 %)

2. TUOTANTO- JA ESITYSTOIMINTA

2.1. Zodiakin ohjelmisto 2013

Zodiakin vuoden 2013 tuotantohaku päättyi 16.3.2012. Zodiakin ohjelmistoon tuli 120 produktiosuunnitelmaa ja vierailutarjousta. Zodiak osatuotti ja vierailutti kausiohjelmistonsa ja festivaalinsa puitteissa 27 produktiota. Kantaesityksiä oli 16, joista neljä oli kansainvälisiä ja kolme kotimaisia yhteistuotantoja. Vierailuteoksia esitettiin 9, kansainvälisiä 8 ja kotimaisia yksi. Kaksi yhteisötanssiteosta sai esityksensä Kannetalossa ja Stoassa.

Produktiotuotannon lisäksi vuonna 2013 järjestettiin yhdestoista kansainvälinen **Sivuaskel / Side Step** -festivaali helmikuun alussa; monitaiteinen esitysklubi **Mamuska Helsinki** kevätkaudella sekä **Z-free**-esitysdemokonsepti kolme kertaa kuuden eri taiteilijan teosaiheista.

Aluekeskustoimintona nähtiin 6 kantaesitystä, 4 vierailuteosta sekä kevyemmän tuotannon esityskonseptteja.

Zodiakin ohjelmisto oli aiheiltaan ja toteutustavoiltaan harvinaisen monimuotoinen, värikäs ja räväkän kantaaottava. Vuonna 2013 painopiste oli erityisesti nuoremman

polven koreografioiden esiintuomisessa. Rikas ohjelmistokokous vahvisti Zodiakin yleiskuvaa foorumina, jossa tanssi identifioituu vahvasti osaksi ajankohtaista kotimaista ja kansainvälistä nykyaidekenttää. Ilmaisullisesti ohjelmisto avasi tanssi- ja liikelähtöisen nykytanssin rinnalla uusia lähestymistapoja koreografisen ajattelun mahdollisuuksiin ja tanssin kokemiseen esimerkiksi näyttelyesityksen, kävelyesityksen, designin ja konserttitapahtuman muodoissa. Teoksissa käsiteltiin oivaltavin näkökulmin ja raikkain keinoin niin taidehistoriallisia, poliittisia, ekologisia, rodullisia, eroottisia kuin myös nykyihmisen maailma- ja parisuhteen teemoja.

Zodiakin ohjelmisto sai myös sekä yleisöltä että tanssikriitikoilta positiivisen ja innostuneen vastaanoton. Ohjelmisto puhutteli tasaveroisesti eri tanssinäkemyksiä ja taidesuuntauksia edustavia katsojaryhmiä ja onnistui myös tavoittamaan uusia yleisöjä.

Joona Halonen: *Straight* / Kuva: Timo Wright

Masi Tiitta: *Sotilas* / Kuva: Timo Wright

Sari Palmgren: *The Earth Song* / Kuva: Uupi Tirronen

Petri Kekoni: *Miniatures* / Kuva: Pirjo Lempeä

Andrius Katinas: *Work* / Kuva: Timo Wright

ESITYKSET KEVÄT:

- 1. Kick-off: Lähtölaukaus kevätkaudelle**
Kevään taiteilijoiden ja työryhmien ohjelmallinen esittäytyminen yleisölle. Zodiak 24.1., 75 katsojaa (vapaa pääsy)
- 2. Petri Kekoni:**
Miniatures
Ryhmäteos. Helsingin kantaesitys Zodiak 31.1.–3.2., 4 esitystä, 326 katsojaa. Yhteistuotanto Petri Kekoni Co ja JoJo – Oulun tanssin keskus. Aluekustantanto.
- 3. Sivuaskel / Side Step -festivaali**
6 kansainvälistä vierailuteosta, tanssivideonäytös. Vierailut Zodiak ja Pannuhalli 6.–10.2., 12 esitystä, 1 171 katsojaa.
- 4. Eliisa Erävalo (Ruotsi):**
Prophetic dances
Duetto; one-to-one-esitys; kansainvälinen yhteistuotanto MDT, Tukholma. Kantaesitys Sivuaskel-festivaalilla Studio B2 6.–10.2., 49 esitystä/ kokijaa. Aluekustantanto.
- 5. Panu Varstala & Marjo Kuusela:**
Kenen kädet
Ryhmäteos. Vierailu Zodiak 14.–16.2., 3 esitystä, 138 katsojaa. Aluekustantanto.
- 6. Veli Lehtovaara:**
Vartaloiden kaupunki
Duetto; house-koreografi; kansainvälinen yhteistuotanto DÉPARTS-verkosto. Kantaesitys Zodiak 27.2.–6.3., 6 esitystä, 219 katsojaa.
- 7. Mamuska Helsinki**
Poikkitaiteellinen esitysoorumi ja taideklubi; 14 eri esitystä. Zodiak 8.3., 211 katsojaa.
- 8. Z-FREE / Anne Hiekkaranta & Virva Talonen: Work-in-progress**
Esitysdemot Studio C4 13.3.–14.3., 2 esitystä, 53 katsojaa. Aluekustantanto.

9. Jana Unmüssig (Saksa):

Colour, Colour
Ryhmäteos suomalaistanssijoille; kansainvälinen yhteistuotanto Kampnagel Hampuri, Goethe-Institut Helsinki. Kantaesitys Pannuhalli 20.–27.3., 6 esitystä, 241 katsojaa.

10. Joonas Halonen:

Straight
Ryhmäteos. Kantaesitys Pannuhalli 10.–25.4., 9 esitystä, 824 katsojaa.

11. Anna Maria Häkkinen & Jarkko Partanen: DIG MY JOCKEY

Ryhmäteos; yhteisilta. Kantaesitys Zodiak 18.4.–8.5., 8 esitystä, 400 katsojaa. Aluekustantanto.

12. Masi Tiitta:

Sotilas
Sooloteos; yhteisilta. Kantaesitys Zodiak 18.4.–8.5., 8 esitystä, 400 katsojaa. Aluekustantanto.

13. Z-FREE / Laura Koistinen & Hanna Ahti: Work-in-progress

Esitysdemot Studio C4 2.4. & 4.4., 2 esitystä, 84 katsojaa. Aluekustantanto.

14. Sari Palmgren:

The Earth Song
Ryhmäteos. Kantaesitys Pannuhalli 17.–29.5., 8 esitystä, 482 katsojaa.

ESITYKSET SYKSY:

15. Kick-off: Lähtölaukaus syyskaudelle
Syksyn taiteilijoiden ja työryhmien ohjelmallinen esittäytyminen yleisölle. Zodiak 14.8., 73 katsojaa (vapaa pääsy)

16. Aamu Song, Pekka Kuusisto & Minna Vainikainen:

Reddress-esityskonsepti
Musiikin, laulun, puheen, runon ja tanssin esityskonsepti; yhteistuotanto Helsingin juhlatiikat. Kantaesitys Pannuhalli 16.–20.8., 10 eri ohjelmaa ja esitystä Helsingin juhlatiikoilla, 1 584 katsojaa

Ohjelma:

Pekka Kuusisto, Milla Viljamaa & Meidän orkesteri 16.8.;
Sin Cos Tan & Juho Paalosmaa 16.8.;
Esko Valtaoja 17.8.; **Maja S. K. Ratkje & Øyvind Brantsegg** 17.8.;
Grex Musicus & Marjukka Riihimäki 18.8.; **Ilona Korhonen & kuoro** 18.8.;
Mari Palo, Jarmo Julkunen & Eero Palviainen 19.8.; **Samuli Kosminen, Jukka Perko & Pekka Kuusisto** 19.8.
Iva Bittová 20.8.; **Mirjami Heikkinen & Tomas Djupsjöbacka** 20.8.; tanssi **Hanna Ahti, Ima Iduzee & Valtteri Raekallio**

17. Maija Hirvanen:

For those who have time
Uusintaesitys Zodiak 17.8., Stage-festivaali, 75 katsojaa.

18. Maija Hirvanen:

Walkapolis
Ryhmäteos; vaellusesitys kaupunkitiloissa; yhteistyö Helsingin juhlatiikat. Kantaesitys kaupunkitilat 18.–31.8., 24 esitystä Helsingin juhlatiikoilla, 366 kokijaa. Aluekustantanto.

19. Simo Kellokumpu & Vincent Roumagnac (Ranska): Reset

Näyttely-esitys; kansainvälinen yhteistuotanto Region Rhône – Alpes (FIACRE), Dance4 Nottingham, HIAP. Kantaesitys Zodiak 5.–10.9., 6 esitystä, 153 katsojaa.

20. Aerowaves / Fall for Dance:

Sofia Dias & Vítor Roriz (Portugali): *A gesture that is nothing but a threat* & **Ludvig Daae** (Ruotsi): *MM*
Duetto ja soolo; yhteisilta; yhteistuotanto Tanssiareena. Kansainväliset vierailut Zodiak 18.–19.9., 2 esitystä, 121 katsojaa. Aluekustantanto.

21. Hanna Pajala-Assefa:

Erään rakkauden historia
Ryhmäteos. Kantaesitys Zodiak 27.9.–8.10., 8 esitystä, 379 katsojaa.

22. Ervi Sirén:

Neljän tarinan vuori
Sooloteos; yhteisilta. Re-make uusintaesitys Zodiak 17.–26.10., 7 esitystä, 249 katsojaa.

23. Andrius Katinas:

Work
Sooloteos; yhteisilta. Kantaesitys Zodiak 17.–26.10., 7 esitystä, 249 katsojaa.

24. Z-FREE / Maija Mustonen & Satu Rekola: Work-in-progress

Esitysdemot Studio C4 22.–23.10., 2 esitystä, 32 katsojaa (vapaa pääsy). Aluekustantanto.

25. Elina Pirinen:

Personal Symphonic Moment
Ryhmäteos; yhteistuotanto Liikkeellä marraskuussa -festivaali. Kantaesitys Zodiak 7.–19.11., 8 esitystä, 562 katsojaa.

26. Sonya Lindfors:

Noir?
Ryhmäteos. Kantaesitys Zodiak 29.11.–14.12., 9 esitystä, 943 katsojaa. Aluekustantanto.

27. Jenni Koistinen:

Minun nimeni on
Yhteisötanssiteos. Kantaesitys Kanneltalo 5.12.–11.12., 4 esitystä, 550 katsojaa (vapaa pääsy)

28. Gabriela Aldana-Kekoni:

Tarinoita elämästämme
Yhteisötanssiesitys (seniorikurssi). Uusintaesitykset Stoa 4.9.–5.9., 2 esitystä, 136 katsojaa (vapaa pääsy); Kanneltalo 3.9., 1 esitys, 170 katsojaa (vapaa pääsy)

Sonya Lindfors: *Noir?* / Kuva: Uupi Tirronen

2.2. Kantaesitykset

Vuoden 2013 ohjelmistossa oli 16 kantaesitysteosta. Neljä näistä oli kansainvälisiä yhteistuotantoja, kolme kotimaisia ja kaksi yhteisötanssiteoksia.

Kantaesitykset vuonna 2013:

- **Petri Kekoni:** *Miniatures*
- **Eliisa Erävalo** (Ruotsi): *Prophetic dances*
- **Veli Lehtovaara:** *Vartaloiden kaupunki*
- **Jana Unmüßig** (Saksa): *Colour, Colour*
- **Joona Halonen:** *Straight*
- **Anna Maria Häkkinen & Jarkko Partanen:** *DIG MY JOCKEY*
- **Masi Tiitta:** *Sotilas*
- **Sari Palmgren:** *The Earth Song*
- **Aamu Song, Pekka Kuusisto & Minna Vainikainen:** *Reddress-esityskonsepti*
- **Maija Hirvanen:** *Walkapolis*
- **Simo Kellokumpu & Vincent Roumagnac** (Ranska): *Reset*
- **Hanna Pajala-Assefa:** *Erään rakkauden historia*
- **Andrius Katinas:** *Work*
- **Elina Pirinen:** *Personal Symphonic Moment*
- **Sonya Lindfors:** *Noir?*
- **Jenni Koistinen:** *Minun nimeni on*

2.3. Vierailut

Zodiakin ohjelmistossa esitettiin 9 kansainvälistä tanssiteosta. Kevätkaudella 2013 vierailut keskittyivät **Sivuaskel / Side Step** -festivaalille, jossa nähtiin seitsemän kansainvälistä teosvierailua.

Syksyllä Zodiak osallistui edellisvuosien tavoin **Aerowaves**-verkoston nuorten eurooppalaisten koreografilupausten FALL FOR DANCE -kiertueen tuottamiseen Suomeen. Kahden tanssiteoksen yhteisilloissa Zodiakissa 18.–19.9. esitettiin ruotsalaisen **Ludvig Daaen** soolo **MM** sekä portugalilaisten **Sofia Diasin** ja **Vitor Rorizin** duetto **A gesture that is nothing but a threat**.

Kotimaisina teosvierailuina esitettiin kevätkaudella **Panu Varstalan** ja **Marjo Kuuselan** tanssiteos **Kenen kädet**. Helsingin juhlatuokkien kanssa toteutetussa **Reddress**-esityssarjassa elokuussa vieraili sekä kansainvälisiä että suomalaisia musiikin ja laulutaiteen eri tyyliä edustavia yhtyeitä, kokoonpanoja ja solisteja, samoin runouden ja sanataiteen ammattilaisia.

2.4. Sivuaaskel / Side Step Festival

Zodiakin jokavuotinen **Sivuaskel / Side Step Festival** järjestettiin yhdennentoista kerran 6.–10.2.2013 Kaapelitehtaalla. Sivuaaskel on vuodesta 1996 alkaen järjestetty kansainvälinen nykytanssifestivaali.

Kautta historiansa festivaalin tavoitteena on ollut lisätä tanssista kiinnostuneen yleisön tietämystä nykytanssin kansainvälisistä virtauksista, tekijöistä ja työskentelymetodeista. Esitystoiminnan lisäksi Sivuaaskel-festivaali pyrkii syventämään yleisön ja tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja toimii myös alan ammattilaisten koulutustapahtumana. Viisipäiväinen festivaali oli jälleen virikkeellinen kohtauspaikka, jossa seitsemän kansainvälisen vierailuesityksen teemoja ja katsomiskokemuksia saattoi syventää luentojen, taiteilijatapaamisten ja dokumenttielokuvien parissa.

Sivuaaskel 2013 oli tietoisesti ravisteleva ja provosoiva. Festivaalin ohjelmisto oli vastaveto nousevalle uuskonservatismille. Sivuaaskel-festivaalilla esitysten, työpajojen ja luentojen teemoiksi nousivat niin queer-kulttuurin poliittinen voima, vogueing-estetiikan ja antiikin tragedioiden ilmenymät nykytaiteessa kuin myös feministinen näkökulma satuklassikoiden naisshahmoihin. Sivuaaskel 2013 esitteli tämän hetken kansainvälisesti kiinnostavimpia tanssintekijöitä ja koreografeja sekä monipuolisia esiintyjäpersoonallisuuksia:

KANSAINVÄLISET VIERAILUESITYKSET:

- **Trajal Harrel** (Yhdysvallat): *Antigone Jr.* (ryhmäteos), Pannuhalli 6.–7.2., 2 esitystä
- **Ann Liv Young** (Yhdysvallat): *Mermaid* (ryhmäteos), Pannuhalli 7.–8.2., 2 esitystä
- **Keith Hennessy** (Yhdysvallat): *Almost* (duettoteos), Zodiak 8.2., 1 esitys
- **Ann Liv Young:** *Sherry Show* (sooloteos), Pannuhallin alalämpö 9.2., 1 esitys
- **Trajal Harrel, Cecilia Bengolea** (Argentiina/ Ranska), **Francois Chaignaud** (Ranska), **Marlene Freitas** (Portugali): *(M)IMOSA – Twenty Looks or Paris is Burning at The Judson Church* (ryhmäteos), Pannuhalli 9.–10.2., 2 esitystä
- **Keith Hennessy** (Yhdysvallat): *Crotch* (sooloteos), Zodiak 9.–10.2., 2 esitystä

Ohjelmistossa oli lisäksi Zodiakin omana tuotantona **Eliisa Erävalon** (Ruotsi) tanssiteos **Prophetic dances** yhdelle katsojalle kerrallaan.

Taideyliopiston rehtori **Tiina Rosenbergin** luennot Queer-kulttuurista nykyesitystaiteesta sekä feministisestä näkökulmasta esitystaiteen ja tarinoiden naiskuvaan taustoitivat esitysteemoja. Samoin toimi amerikkalaisen **Jenni Livingstonen** dokumentti-ikoniksi muodostunut elokuva **Paris is burning** (1990) vogueing-estetiikan ja -pioneerien elämästä 80-luvun Harlemissa.

Trajal Harrel, Cecilia Bengolea (Argentiina/Ranska), Francois Chaignaud (Ranska), Marlene Freitas (Portugali): *(M)IMOSA – Twenty Looks or Paris is Burning at The Judson Church* / Kuva: Paula Court

Sivuaskel-festivaalin kuratoinnista vastasivat Zodiakin taiteellinen johtaja **Harri Kuorelahti** ja koreografit **Eeva Muilu** ja **Jenni Koistinen**.

Sivuaskel-festivaali osoitti jälleen konkreettisesti Kaapelitehtaan katsomoiden riittämättömyyden sekä Zodiakin omalla näyttämöllä että Pannuhallissa, kun yleisömäärä ylitti katsomokapasiteetin täyttöasteen ollessa keskimäärin 106 %. Festivaaliohjelmiston kiinnostuksesta kertoo, että myytyjen lippujen määrä kasvoi 34 % edellisvuoden festivaaliin verrattuna.

Vuoden 2014 Sivuaaskel-festivaalin järjestelyt aloitettiin syksyllä 2013.

Z-free / Laura Koistinen / Kuva: Saku Koistinen

2.5. Mamuska Helsinki

Zodiakin **Mamuska Helsinki** on avoin, poikkitaiteellinen ja avantgardistinen esitysklubi. Mamuska tarjoaa puitteet luovalle, sosiaaliselle tapahtumalle, johon mahtuu niin keikeviä performansseja, lyhyitä mestariteoksia, vilttejä ideoita kuin leikkisää järjestömyyttäkin. Mamuskan taustalla on ajatus totuttujen esittämisen rikkomisesta sekä taiteilijoiden ja yleisön saattamisesta yhteen hausalla ja positiivisella tavalla. Ilta koostuu lyhyistä, enintään 10 minuutin esityksistä ja rennosti illanvietosta. Mamuskaesitykset on valittu ilmoittautumisjärjestyksessä, ilman ennakkosensuuria.

Mamuska Helsinki on osa kansainvälistä **Mamuska Nights**-tapahtumaverkostoa. Kansainväliseen Mamuska-konseptiin kuuluu, että esiintyjille ei makseta esityskorvauksia, vaan koko tapahtuma perustuu vapaaehtoisuuteen ja yhdessä tekemiseen. Vastaavasti yleisöllä on tapahtumaan vapaa pääsy.

Zodiak järjesti omassa esitystilassaan suosittuun Mamuska Helsinki -tapahtuman 8.3.. Mamuskassa esitettiin tanssia, performanssia, musiikkia, tanssielokuvia ja mediataidetta 14 eri esiintyjäryhmän voimin. Klubijärjestelyistä vastasi vapaaehtoisista tanssitaiteilijoista muodostuva Mamuska-työryhmä.

Zodiakin tuotannoilla oli vuonna 2013 keskuksen ulkopuolella, kotimaassa ja ulkomailla esityksiä yhteensä 43 ja näissä katsojia 2 845. Kiertue-esityksiä oli 20 eri teoksella; kotimaassa liikkui 13 teosta ja ulkomailla 8. Kiertue-esityksiä Suomessa oli 19 ja katsojia 1 030. Ulkomailla esityskertoja oli 24 ja katsojia 1 812. Ulkomailla esitykset suuntautuivat 5 eri maahan ja 11 kaupunkiin.

2.6. Z-free

Zodiakin lanseeraaman **Z-free**-esityskonseptin ajatuksena on tarjota valituille taiteilijoille mahdollisuus avata julkisesti työskentelytapoja, kehitellä ideoita ja ottaa yleisö mukaan työprosessiin. Z-free on yleisölle maksuton, kevyen rakenteen tapahtuma, joka toteutetaan harjoitussalissa ilman mittavaa esitystekniikkaa.

Vuonna 2013 Z-freen koreografeja olivat **Anne Hiekkaranta**, **Virva Talonen**, **Laura Koistinen**, **Hanna Ahti**, **Maija Mustonen** ja **Satu Rekola**.

2.7. Kiertue-esitykset

Kiertue-esitysten mahdollistaminen on tärkeä osa Zodiakin toimintaa tanssin aluekeskuksena. Zodiak pyrkii edesauttamaan kiertue-esitysten toteutumista ja taiteilijoiden työllistymismahdollisuuksia sekä Suomessa että ulkomailla.

Zodiakin tuotantoa nähtiin kotimaisilla ja kansainvälisillä tanssifestivaaleilla sekä muissa tapahtumissa ja yhteyksissä. Taidekentän yleinen heikko taloustilanne sekä Euroopassa että kotimaassa heijastui kuitenkin kertomusvuonna Zodiakin tanssiteosten kiertuekysynnän merkittävänä laskuna edellisvuoteen verrattuna.

Eeva Muilu: Kvintetto / Kuva: Aada Niilola

KIERTUE-ESITYKSET KOTIMAASSA:

- Petri Kekoni: *Miniatures* (Oulun kaupunginteatteri 23.–24.1.; Kuopio tanssii ja soi 12.6.)
- Deborah Hay / Vera Nevanlinna: *News* (Kokkolan talvitanssit 15.2.; Ääniä-festivaali, Kuopio 13.9.)
- Eeva Muilu: *Kvintetto* (Kokkolan talvitanssit 16.2.; Tanssivirtaa Tampereella 19.4.)
- Elina Pirinen: *Lover of the Pianist* (Kokkolan kaupunginteatteri 6.4, TEKIJÄ-hanke.)
- Carl Knif: *Claude Glass* (Kulttuuritalo Grand, Porvoo 13.4.; Hangö Teaterträff 9.6.)
- Maija Hirvanen: *For those who have time* (Tanssivirtaa Tampereella 16.4.)
- Joona Halonen: *Toinen puoliaika* (Tanssivirtaa Tampereella 20.4.)
- Jenni Koistinen: *Tänään.täällä.me: paikka auringossa* (Stoa, Helsinki 29.4.)
- Anna Mustonen: *Di anima et di corpo* (Täydenkuun tanssit, Pyhäjärvi 23.7.)
- Kati Korosuo & Eliisa Erävalo: *Hyvä ystävä – A Good Friend* (Karhusaari, Helsinki 24.8.)
- Favela Vera Ortiz: *Koreografian vastaanotto* (Yksin sateessa -festivaali, Joensuu 20.–23.11.)
- Masi Tiitta: *Sotilas* (XS Vol. 5 -festivaali, Turku 28.11.; Pop Up Art House, Helsinki 6.12.)
- Mikko Hyvönen & Saara Töyrylä: *Houdini's Hit* (XS Vol. 5 -festivaali, Turku 30.11.)

KIERTUE-ESITYKSET ULKOMAILLA:

- Kosei Sakamoto: *Haigafuru – ash is falling* (Japan Society, New York, Yhdysvallat 11.–12.1.)
- Thomas Lehmen: *„Bitte...“* (PACT Zollverein, Essen, Saksa 22.–23.2.)
- Veli Lehtovaara & Mikko Hyvönen: *Kynnyksellä – On the Threshold* (Les Repérages – Dance à Lille, Lille, Ranska 15.3.)
- Veli Lehtovaara & Maria Ferreira Silva: *Light as a Feather, Green as an Apple* (CC De Kern 29.3. Wilrijk, Belgia, Belgia; Theater Malpertuis, Tilt, Belgia 30.3.)
- Jana Unmüßig: *Colour, Colour* (Kampnagel, Hampuri, Saksa 3.–6.4.; Impulstanz, Itävalta, Wien 23.–25.7.)
- Eeva Muilu & Milja Sarkola: *Ihmisen asussa* (Potsdamer Tanztage, Potsdam, Saksa 25.–26.5.)
- Kati Korosuo & Eliisa Erävalo: *Hyvä Ystävä – A Good Friend* (FRINGE-festival, Recklinghausen, Saksa 28.5.–2.6.; Sommerwerft Theaterfestival am Fluss, Frankfurt, Saksa 26.8.)
- Sari Palmgren: *The Earth Song* (Studio 11, Köln, Saksa 14.–15.12.)

3. KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

3.1. Esitysvienti ja esitysviennin yhteistyöverkostot

Zodiak jatkoi kansainvälisen esitysviennin ohjelmallista kehittämistyötä. Esitysvienti on pääasiassa kysyntälähtöistä, mutta erittäin tärkeässä roolissa ovat myös erilaiset yhteistyöverkostot. Verkostojen kautta on mahdollista vahvistaa Zodiakin kansainvälistä brändiä ja tunnettuutta sekä sitouttaa eri maiden partnerit pitkäjänteiseen yhteistyöhön. Toimintavuonna käynnistettiin uusi tanssialan verkosto, Nordic-Baltic Touring Network, jonka kautta Zodiak tulee lähivuosina vahvistamaan lähialueyhteistyötä ja esitysvaihtoa.

Vuoden 2013 aikana Zodiak keskittyi esitysvaihto- ja residenssi ohjelmiin ja niissä toimimiseen jo luotujen kontaktien ja vientipotentialien hyödyntämiseksi ja realisoinniseksi. Tämä toiminta saa merkittävää tukea keskeisten tanssitoimijoiden muodostamasta eurooppalaisesta DÉPARTS-verkostosta. EU-rahoitteinen ohjelma soveltuu hyvin Zodiakin kokonaisvaltaiseen toiminta-ajatuksen ja avaa uusia yhteistuotanto-, vierailutus-, laadunkehittämis- ja jatkokoulutusmahdollisuuksia suomalaistaiteilijoille.

Vuonna 2013 Zodiakin 8 teoksella oli ulkomailla 24 esityskertaa 1 812 katsojalle. Esitykset suuntautuivat 5 eri maahan ja 11 kaupunkiin.

Nordic-Baltic Touring Network

Zodiak on mukana uudessa, vuonna 2013 käynnistetystä **Nordic-Baltic Touring Networkissa**. Pitkään suunnitella ollut pohjoismais-baltialainen tanssitoimijoiden yhteisverkosto sai alkunsa **Keöja**-hankkeen puitteissa toimineesta ajatushautomosta, johon Zodiak kutsuttiin mukaan. Ajatushautomotyöskentely käynnistettiin joulukuussa 2012 Helsingissä. Kumppanit vahvistettiin kesäkuussa 2013 Klaipeedassa, jossa myös ratkaistiin verkoston käynnistymiseen liittyvät kysymykset. Toiminta- ja rahoitusmallia hiottiin Tukholmassa joulukuussa 2013.

Nordic-Baltic Touring Networkin tavoitteena on pidentää toiminta-alueella tuotettujen teosten elinkaarta, lisätä taiteilijoiden työllistymismahdollisuuksia, tarjota kiinnostavia, ajankohtaisia teoksia yleisöille sekä vahvistaa tanssialan toimijoiden yhteistyötä ja edistää tiedonvaihtoa.

Verkoston partnerit ovat: Estonian Dance Agency (Viro), SITE Sweden (Ruotsi), Zodiak – Uuden tanssin keskus (Suomi), Dansens Hus (Ruotsi), SL – Association of Independent Theatres

Ludvig Daaen: MM / Kuva: Karolina Bengtsson

(Islanti), Arts Printing House (Liettua), Baltoppen (Tanska), DanseFestival Barents (Norja), Bærum Culture House (Norja), Dansearena Nord (Norja), Itäinen tanssin aluekeskus (Suomi), Pohjanmaan tanssin aluekeskus (Suomi), sekä Dansehallerne (Tanska).

DÉPARTS

DÉPARTS (Practices for an integrated development of European contemporary dance) on eurooppalaisten tanssitoimijoiden muodostama verkosto. Verkosto on kehittynyt Anne Theresa de Keersmaekerin Brysseliin perustaman PARTS-koulun (Performing Arts Research and Training Studios) aloitteesta. DÉPARTS perustettiin vuonna 2001, tavoitteenaan laajentaa PARTS:n vaikutuspiiriä ja edesauttaa opiskelijoiden sijoittumista kentälle. DÉPARTS:n kohderyhmä ei nykyisin rajoitu vain PARTS:n oppilaisiin, vaan laajasti nuoriin tanssitaiteilijoihin Euroopassa.

DÉPARTS-ohjelman partneriorganisaatiot ovat: PARTS (Bryssel, Belgia), Alkantara (Lissabon, Portugali), Bimeras (Istanbul, Turkki), CDC Toulouse (Toulouse, Ranska), Forum Dança (Lissabon, Portugali), Hebbel am Ufer (Berliini, Saksa), Kunsten-centrum Vooruit (Ghent, Belgia), Kunstencentrum Buda (Kortrijk, Belgia), MDT (Tukholma, Ruotsi), PACT Zollverein (Essen, Saksa), Springdance (Utrecht, Hollanti), Trafó (Budapest, Unkari) sekä Zodiak (Helsinki, Suomi).

Partnerit toteuttavat koulutukseen, yhteistuotantoihin ja esityksiin liittyvää toimintaa. Verkoston kokouksissa sovitaan yhdessä toimintalinjat ja periaatteet, mutta kukin partneri saa itsenäisesti päättää oman toimintansa sisällöstä ja toteutuksesta. Toimintakustannukset jakaantuvat puoliksi partnerin ja verkoston EU-rahoituksen kesken.

Vuonna 2013 DÉPARTS-ohjelman puitteissa tuotettiin yksi uusi kantaesitys: **Veli Lehtovaaran** *Vartaloiden kaupunki*. Ohjelman puitteissa vierailutettiin **Cecilia Bengolean**, **Francois Chaignaud'n**, **Trajal Harrellin** ja **Marlene Freitasin** teos (*M)IMOSA – Twenty Looks or Paris is Burning at The Judson Church* Sivuaskel-festivaalilla sekä syyskauden FALL FOR DANCE -yhteisillassa **Ludvig Daaen** *MM* sekä **Sofia Diasin** ja **Vitor Rorizin** *A gesture that is nothing but a threat*. Verkosto-ohjelmaan kuului myös Zodiakin ammattilaiskursseja sekä kansainvälisiä residenssejä.

DÉPARTS-verkosto pitää 2–5 verkostokokousta vuosittain. Vuonna 2013 valmisteltiin tulevaa, uutta hanketta. Luova Eurooppa -ohjelman verkostohakemus jätetään keväällä 2014. Toimintavuoden kokoukset järjestettiin 27.3. Brysselissä, 22.4. Brysselissä, 18.10. Brysselissä sekä 4.–5.12. **Dance @3 Stockholm** -festivaalin yhteydessä Tukholmassa.

Veli Lehtovaara: Vartaloiden kaupunki / Kuva: Timo Wright

Les Repérages

Zodiak on ainoana suomalaisena partnerina mukana 15 maan edustajien muodostamassa **Les Repérages** -verkostossa. Verkosto tarjoaa kansainvälisiä esiintymismahdollisuuksia nuorille kyvyille. Partneriorganisaatiot on jaettu kahteen ryhmään, jotka vuorovuosin lähettävät oman edustusteoksensa Ranskan Lilleen ja Belgian Charleroihin esitettäväksi Les Repérages -festivaalin ohjelmistossa. Vastaavasti kukin organisaatio sitoutuu vierailuttamaan omassa ohjelmistossaan vähintään yhden festivaalille valittujen ryhmien tai koreografien teoksista.

Vuonna 2013 Zodiak lähetti Les Repérages -festivaalille maaliskuussa **Off/Balance** -ryhmän teoksen *Kynnyksellä*.

Les Réperages'n muut jäsenet ovat: Danse a Lille (Lille/Roubaix, Ranska), Tanztendenz München (München, Saksa), Tanzhaus NRW (Düsseldorf, Saksa), Charleroi/Danses (Charleroi, Belgia), Centre de Documentação e pesquisa em dança (Rio de Janeiro, Brasilia), Tangente Montréal (Montreal, Kanada), Tala Dance Center (Zagreb, Kroatia), Mosaico Danza (Torino, Italia), Trois C-L (Luxemburg), Melkweg (Amsterdam, Alankomaat), Balletteatro Auditorio Porto (Porto, Portugali), DanceEast (Ipswich, Englanti), ADC Geneve (Geneve, Sveitsi) ja Rencontres de Carthage Tunis (Tunis, Tunisia). Lisäksi ranskalaisjäseninä ovat Centre National de la Danse, (Pariisi), Maison Folie Wazemmes (Lille) ja Collectif Essonne Danse (Pariisin metropolialue).

Aerowaves

Aerowaves on Lontoon The Place -teatterin entisen johtajan **John Ashfordin** vetämä verkosto, jossa noin 30 eurooppalaista tanssialan asiantuntijaa valitsee vuosittaisen haun pohjalta 20 mielenkiintoisimman esityksen suosituslistan verkoston partnereina toimiville esitystoille ja festivaaleille.

Syksyllä 2013 Zodiak jatkoi yhteistyötä Tanssiareena ry:n kanssa Aerowavesin helsinkiläisenä tuotanto- ja esittäjäpartnerina tuottamalla syyskuussa kahden teoksen FALL FOR DANCE -yhteisillan. Ohjelmassa nähtiin ruotsalaisen **Ludvig Daaen** *MM* sekä portugalilaisten **Sofia Diasin** ja **Vitor Rorizin** *A gesture that is nothing but a threat*.

3.2. Kansainväliset yhteistuotannot

Tanssin kansainvälinen kierrätys tapahtuu nykyään yhä laajemmassa mitassa yhteistuotantoperiaatteella tuottajaverkostoissa. Keskeiset eurooppalaiset tanssitalot, kulttuuri- ja taidekeskukset, tanssifestivaalit ja tanssiryhmät tuottavat ohjelmistojaan partner-sopimuksilla. Kansainvälisellä tuottajuudella on monitahoinen ja kauskantoinen merkitys ja vaikutus teosviennin ja -tuonnon välimaastossa.

Zodiak osallistui toimintavuonna 4 kansainväliseen yhteistuotantoon: **Eliisa Erävalon** teokseen *Prophetic Dances* (MDT Stockholm), **Veli Lehtovaaran** teokseen *Vartaloiden kaupunki* (DÉPARTS-verkosto), saksalaisen **Jana Unmüsigin** ryhmäteokseen *Colour, Colour* suomalaistanssijoille (Kampnagel Hamburg ja Goethe-Institut) sekä **Simo Kellokummun**, **Aurelie Petrélin** ja **Vincent Roumagnacin** suomalais-ranskalaiseen näyttely-esitykseen *Reset [Helsinki]* (Region Rhône – Alpes (FIACRE), Dance4 Nottingham, HIAP). Kaikkien neljän teoksen kantaesitykset nähtiin Zodiakissa.

Jana Unmüßig: *Colour, Colour* / Kuva: Timo Wright

Koreografi **Elina Pirinen** työryhmineen työskenteli WorkspaceBrusselsin residenssissä 15.7.–4.8. harjoittaan vuoden 2013 Zodiakin kantaesitysteostaan *Personal Symphonic Moment*.

Studiostrade – European Network

Studiostrade on eurooppalainen yhteistyöverkosto, joka mahdollistaa residenssivaihtoja pienten ja keski suurten toimijoiden välillä. Studiostrade tarjoaa ruohonjuuritaso verkottumista ja taiteellisten ideoiden jakamista eurooppalaistaiteilijoiden kesken.

Studiostrade piti kokouksen Sivuaskel-festivaalin yhteydessä Helsingissä 9.3., samalla **Liisa Pentti +Co** liittyi verkoston sivujäseneksi. Ranskalainen Compagnie Humaine -ryhmä työskenteli Zodiakissa ja eri kuvauspaikeissa Helsingissä 12.–21.7. valmistuen tanssielokuvaa. Studiostrade-verkoston perustajajäsenet ovat: Studio 11 / resistance ja Zodiak. Muita varsinaisia jäseniä ovat Pavilion Dance (Englanti), Digital Dance (Englanti), Stéla (Ranska), Compagnie Humaine (Ranska), Vo'Arte (Portugali), Arts Printing House (Liettua) ja Legitimate Bodies Dance Company (Irlanti).

Suomi–Australia -taiteilijavaihto

Loppuvuodesta 2012 käynnistyneen taiteilijavaihto-ohjelman suunnitelma tarkentui vuoden 2013 aikana. Zodiakin tuottaja **Maija Eränen** vieraili maaliskuussa Sydneyssä ja Melbournessa tutustuen australialais-partnereihin ja Australian nykytanssikenttään sekä suunnitellen vuonna 2014 käynnistyvän taiteilijavaihdon sisältöjä. Vierailu Australiaan oli osa Eränen TAIVEX²-koulutuksen työvaihtoa. Koreografi **Maija Hirvanen** osallistui Zodiakin taiteilijaedustajana Australian matkaan. Hirvasen läsnäolo mahdollisti taiteilijanäkökuulman vaihto-ohjelmaan jo suunnitteluvaiheessa.

Zodiakin partnereita Suomi–Australia-taiteilijavaihdossa ovat sydneyläiset Campbelltown Arts Centre ja koreografinen tutkimuskeskus Critical Path, Australia Council sekä Tanssin Tiedotuskeskus Suomessa.

Saksalais-suomalainen residenssi-ohjelma

Helsingin Goethe-Institut ja Zodiak aloittivat vuonna 2011 saksalais-suomalaisen residenssi-ohjelman, jonka tarkoituksena on tarjota työskentelyresidenssi Suomessa saksalaisille tanssitaiteilijoille.

Vuonna 2013 saksalaishoreografi **Jana Unmüßig** teki yhteistyön puitteissa teoksen *Colour, Colour* suomalaisille tanssijoille. Teos tuotettiin yhdessä saksalaisen

Kampnagelin kanssa. Kampnagel otti teoksen ohjelmistoonsa huhtikuussa ja teos esitettiin myös Wienin ImpulsTanz -festivaalilla heinäkuussa 2013.

Muut residenssit

Sonya Lindfors työryhmineen harjoitteli *Noir?*-teostaan 14.–27.10. Århusissa, Tanskassa Bora Bora -tuotantotalon residenssissä. Residenssin mahdollisti Koneen Säätiö.

Atelier Helsinki – Z-lab

Atelier Helsinki käynnisti Zodiakin Z-lab-konseptin residenssitoiminnan 6.5.–3.6. Konseptin puitteissa koreografeilla ja tanssijoilla on mahdollisuus keskittyä laboratoriomaiseen työskentelyyn ilman teoslähtöistä tuotantopainetta. Z-lab luo myös puitteet työpajoille kotimaisten ja kansainvälisten koreografien ja tanssijoiden kesken. Työpajat kannustavat kohtaamiseen ja taiteellisen työn kollegiaaliseen jakamiseen.

Atelier Helsingissä viisi koreografia, **Veli Lehtovaa-ra**, **Mikko Hyvönen**, **Aron Blom** (Ruotsi), **Elisa Yvelin**

(Ranska) ja **Stav Yeini** (Israel) kehittivät edelleen pitkäkestoista taiteellista koettaan **Inter-local Atelier**. Koe perustuu taiteilijoiden päätökseen työskennellä vaihtoehtoisten mallien löytämiseksi tanssi- ja esitystaiteen harjoittamisessa ja tuottamisessa. Residenssijaksensa päätteeksi Atelier Helsinki järjesti avoimet ovet -tapahtuman 1.–2.6. Zodiakin näyttämöllä.

HIAP (Helsinki International Artist-in-residence Program)

Uuden tanssin keskus Zodiak on yksi HIAP:n (Helsinki International Artist-in-Residence Programme) residenssikeskuksen perustajajäsenistä ja hallinnoijista. Zodiak ja HIAP tekivät residenssiyhteistyötä vuonna 2013 kahden projektin puitteissa: keväällä **Inter-local Atelierin** kansainvälinen työryhmä majoittui HIAP:n Suomenlinnan studioissa ja syksyllä *Reset*-esitys-näyttelyn suomalais-ranskalaiset tekijät asuivat HIAP:n studiossa Kaapelitehtaalla.

Zodiak toimi myös asiantuntijana HIAP:iin suoraan hakeneiden tanssitaiteilijoiden kuratoinnissa. Yhteistyö mahdollistaa residenssien pitkäjänteisen suunnittelun ja tuo varmuutta niiden taloudelliseen toteutumiseen.

Simo Kellokumpu & Vincent Roumagnac (Ranska): *Reset* / Kuva: Roumagnac, Kellokumpu, Petrel

3.4. Kansainvälinen verkostoituminen

Zodiakin kaltaiselle sisältöasiantuntijalle ja sen taiteilija-verkostolle on tärkeää ja ominaista erityisesti pitkäjänteisten kahdenvälisen yhteyksien luominen vastaaviin kansainvälisiin organisaatioihin. Kansainvälisen teosviennin laajentuminen ja tanssitaiteen ilmaisullinen kehitys kumpuavat henkilökontakteista.

Tuottamiensa teosten tunnettuuden ja viennin edistämiseksi Zodiakin edustajien on välttämätöntä päästä verkostoitumaan alan tärkeimpiin kansainvälisiin tapahtumiin, tanssialan festivaaleille ja messuille, eri maiden platformeille sekä muihin tuottaja- ja taiteilijataapaamisiin. Tärkeää on myös vastavuoroisesti kutsua ulkomaisia tekijöitä, vaikuttajia, tuottajia, taiteilijoita ja tanssjournalisteja Suomeen.

Kansainvälinen verkostoituminen mahdollistaa myös toiminnan tärkeän vertailuanalyysin, sillä Zodiak on Suomen mittakaavassa ainutlaatuinen nykytanssin toimija ja organisaatio. Oma osaamista, kehitystä ja tasoa on tärkeä voida verrata muiden vastaavien organisaatioiden toimintaan.

Dance Massive sekä National Dance Forum (Melbourne, Australia 15.–22.3.)

Zodiakin tuottaja **Maija Eränen** osallistui australialaisen tanssin **Dance Massive** -platformiin sekä **National Dance Forumiin** osana TAIVEX²-työvaihtoaan. Neljän teatterin yhteisellä Dance Massive -festivaalilla hankittiin tietoa australialaisista koreografeista ja tanssiteoksista, tutustuttiin tuotantotaloihin ja Australia Councilin toimintaan, perehdyttiin rahoitusmuotoihin ja tuotantomalleihin sekä jaettiin tietoa Zodiakin toiminnasta. Lisäksi National Dance Forumilla perehdyttiin Australian tanssikenttään ja sen taide- ja kulttuuripolitiikan ajankohtaisiin teemoihin. Eränen osallistui panelistina *Whose responsibility is it to make sense of this?* -paneeliin osana National Dance Forumia.

Keöja Think Tank / Nordic-Baltic Touring Network (Klaipeda, Liettua 10.–11.6. ja Tukholma, Ruotsi 6.–7.12.)

Tanskalaisen Dansehällernen hallinnoima pohjoismais-baltialainen tanssiverkosto **Keöja** kutsui avoimella haulla osallistujia Think Tank -työskentelyyn alueiden yhteisen kiertueverkoston synnyttämiseksi. Zodiak on ollut mukana joulukuussa 2012 aloitetussa ajatushautomotyöskentelyssä alusta saakka. Vuonna 2013 Think Tank kokoontui kaksi kertaa, kesäkuussa Liettuan Klaipedassa ja joulukuussa Tukholmassa.

Ajatushautomotyöskentely on johtanut **Nordic-Baltic Touring Networkin** syntymiseen. Siinä on partnereita kaikista Pohjois- ja Baltian maista Latviaa lukuun ottamatta. Think Tank -työskentely on vahvistanut Zodiakin kahdenvälisiä lähialuesuhteita sekä synnyttänyt uuden, toimivan tanssialan verkoston.

IETM (Ateena, Kreikka 17.–20.10.)

Zodiak on **IETM:n** (International Network for Contemporary Performing Arts) jäsen. IETM on laaja kansainvälinen esittävän taiteen verkosto, jonka vuotuisissa kokouksissa kohtaa 400–600 taiteentuottajaa ja -vaihtajaa eri puolilta maailmaa. Tanssin asema IETM:ssä on vahvistunut viime vuosina ja vuosikokousten yhteydessä järjestetään erillisiä tanssiohjelmistoja, seminaareja ja tapaamisia.

Tuottaja **Maija Eränen** osallistui Kreikassa Ateenassa järjestettyyn IETM:n syyskokoukseen 17.–20.10. Kokouksen aikana hän osallistui seminaareihin ja työpajoihin, tapasi muita kansainvälisesti toimivia esittävän taiteen ammattilaisia sekä seurasi taiteellista ohjelmaa.

Made in Nordic Countries

Zodiak osallistui yhteispohjoismaiseen **Made In Nordic Countries** -kirjaan. Teos promotoi pohjoismaisia tanssin, teatterin ja sirkustaiteen toimijoita, ryhmiä ja taiteilijoita. Kirja sisältää 81 eri ryhmää, taiteilijaa ja tuotantotaloa kaikista viidestä pohjoismaasta. Kirjan kustantajana toimi Danish Arts Agency ja koordinaattorina toimi tukholmalainen tanssitaiteen agentuuriyhtiö Locoworld.

Veli Lehtovaara teoksessa *Vartaloiden kaupunki* / Kuva: Timo Wright

4. HOUSEKOREOGRAFIT JA MENTOROINTI

4.1. Housekoreografit

Zodiakilla on vuodesta 2004 alkaen ollut kotimaisia koreografeja koskeva kutsukäytäntö. Sen puitteissa keskus tarjoaa suomalaisille koreografeille työskentelyolosuhteet, joissa heillä on mahdollisuus työskennellä teoskeskeisyyttä pitkäjänteisemmin ja work in progress -periaatteella.

Käytännöllä halutaan tukea sekä jo kokeneiden ja koreografisen ammattikypsyytensä osoittaneiden että myös nuorten, vasta ammattiin astuneiden ja läpimurtonsa kynnyksellä olevien koreografien taiteellista kehitystä. Kutsukoreografit nimetään kahden vuoden periodiksi, jonka aikana he voivat käyttää Zodiakin harjoitustiloja tarvittamassaan määrin ja esittää teoksiaan Zodiakin ohjelmistossa. Housekoreografien muu työskentely Zodiakissa muotoutuu kunkin yksilöllisten toiveiden ja toimintatapojen mukaan.

Vuodesta 2011 elokuuhun 2013 housekoreografina toimi nuoren polven koreografi-tanssija **Veli Lehtovaara**. Vuonna 2013 Lehtovaara valmisti Zodiakin residenssissä kansainvälisenä yhteistuotantona teoksen *Vartaloiden kaupunki*, joka kantaesitettiin Zodiakin näyttämöllä helmikuussa. Lisäksi Lehtovaara työskenteli **Inter-local Atelier** -työryhmänsä kanssa Z-lab-residenssissä Helsingissä touko-kesäkuussa.

Maija Hirvanen aloitti Zodiakin uutena housekoreografina elokuussa 2013 kauden jatkuessa vuoden 2015 loppuun. Hirvasen ensimmäinen työ housekoreografina oli kävelyteos *Walkapolis* elokuussa Helsingin juhlatuokkien ja Zodiakin yhteistuotantona. Lisäksi hän piti Zodiakissa syksyllä työpajan *Koirattomia portteja – 4 näkökulmaa kotiin*.

4.2. Teosten mentorointi ja Z-together

Vuonna 2013 Zodiak kohdisti edelleen resursseja tuottamiensa tanssiteosten taiteellis-ilmaisullisen laadun kehittämiseen ja tuotekehittelyyn.

Mentoroinnin osuutta tuotantoprosesseissa voitiin kertoa vuonna entisestään vahvistaa, sillä teosten laadun parantamiseen tähtäävä mentorointi kuuluu EU-rahoituksen DÉPARTS-hankkeen keskeisiin toimintasisältöihin. Harjoituskauden aikana kaikilla kantaesitysproduktioilla oli mahdollisuus käyttää ohjauksen ja dramaturgian ammattilaisia tai kokeneita koreografeja teosten ohjaussistentteina ja mentorointiapuna. Mentorointia käytettiin kiitettävästi.

Z-together-toiminta jatkui vuonna 2013. Z-together on Zodiakin tuotannossa olevien tekijöiden ja työryhmien työkäytäntö, jossa kokoontutaan vuoden mittaan yhteen esittelemään omia teosaihioita ja työvaiheita toisille tekijöille. Toiminta ei ole yleisölle tarkoitettua, vaan kollegiaalista mentorointia ja jakamista muiden Z-taiteilijoiden kanssa. Sen toivotaan edesauttavan koreografia ja työryhmää oman teoksensa kehittämisessä ja valmistamisessa ja näin tukevan paitsi taiteellista työtä, myös koko taiteenalan kehittymistä.

4.3. Tuotteistamishanke

Zodiak kokeili toimintavuonna uudenlaista palvelukonseptia koreografeille nykytanssin tuotteistamishankkeen muodossa. Tuotteistamishankkeen kautta lisätään taiteilijoiden tuotanto-osaamista, edesautetaan teosten kiertuotoimintaa ja pidennetään teosten elinkaarta. Rahoitus hankkeeseen vuodelle 2013 saatiin opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Kolmivuotiseksi suunniteltuun hankkeeseen nimettiin mukaan viisi, kansainvälisessä nosteessa olevaa koreografiaa: **Joona Halonen, Maija Hirvanen, Eeva Muilu, Veli Lehtovaara** ja **Elina Pirinen**.

Kevään 2013 aikana kunkin koreografin kanssa järjestettiin tapaaminen, jossa kartoitettiin kunkin henkilökohtaiset tarpeet hankkeessa. Tämän lisäksi hanketuottaja tapasi koreografeja säännöllisesti ja avusti heitä muun muassa keikkaneuvotteluissa ja kiertuejärjestelyissä.

Hankerahoituksen turvin palkattiin hanketuottaja **Elina Ruoho-Kurola**, joka koordinoi projektia osa-aikaisesti. Lisäksi rahoituksesta saatettiin maksaa nimetyille koreografeille yhden kuukauden työtä vastaava palkka, jotta he pystyivät keskittymään oman työnsä tuotteistamistyöhön. Nimettyjen koreografien lisäksi myös muut Zodiakin piirissä toimivat koreografit ovat hyötäneet hanketuottajan työpanoksesta muun muassa saamalla apua keikkajärjestelyihin tai avustushakemusten tekemiseen.

Keith Hennessyn *Performing Queer* -kurssi / Kuva: Timo Wright

5. AMMATTILAISKOULUTUS

Zodiakin tarjoaa alan ammattilaisille korkeatasoista, ammatillisesti täydentävää ja syventävää kurssitoimintaa nykytanssin eri traditioista, tekniikoista ja työmetodeista. Zodiakin kurssi- ja workshop-toiminta suunnitellaan korkeatasoisten koti- ja ulkomaisten opettajien varaan.

Vuonna 2013 Zodiakissa järjestettiin 10 ammattilaiskurssia ja/tai -työpajaa. Kurseille osallistui 208 tanssialan ammattilaista, keskimäärin 21 osallistujaa/kurssi.

Kurssit ja työpajat:

- **Keith Hennessy** (Yhdysvallat): *Performing Queer* 4.–8.2. (Sivuaskel-festivaali; DÉPARTS-ohjelma)
- **Ervi Sirén**: *Ammattilaisten aamutunnit* 26.2.–28.3.
- **Liisa Risu**: *Big Body – workshop/ audition* 24.4. ja 26.4.
- **Jeroen Peeters** (Alankomaat): *Physical Dramaturgy* 20.–21.4. (DÉPARTS-ohjelma)
- **Susan Klein** (Yhdysvallat): *Klein-tekniikka* 17.–19.5. (DÉPARTS-ohjelma)
- **Ervi Sirén**: *Ammattilaisten aamutunnit* 3.9.–3.10.
- **Russel Dumas** (Australia): *Dance for the Time Being* 21.–22.9.
- **Elina Pirinen**: *Dance Artists Making Music* 5.–6.10.
- **Thomas Hauert** (Alankomaat): *Tools for Dance Improvisation* 6.–10.11. (yhteistyössä Liikkeellä marraskuussa -festivaali, Benelux-instituutti ja Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu; DÉPARTS-ohjelma)
- **Jussi Nousiainen**: *Counter-tekniikkaa, improvisaatiota ja partnerointia* 6.–8.12.

6. TANSSIN YLEISÖTYÖ

Kertomusvuonna Zodiakin yleisötyö jakautui kurssitoimintaan ja projektirahoituksen myötä pidempikestoisiin prosesseihin ja yhteisötanssiin. Vuoden aikana käynnistettiin ja toteutettiin neljä eri hankekokonaisuutta: *Minun nimeni on* -yhteisötanssiprojekti, *TALK – taidetta ja liikettä kieltenopetukseen*, *Tanssin portaat* -kehityshanke sekä *Tarinoita elämästämme* -esitykset. Myös Zodiakissa järjestetty kurssitoiminta oli monipuolista ja vilkasta. Helmikuussa Zodiakissa työnsä aloittanut määräaikainen hanketuottaja **Elina Ruoho-Kurola** on käyttänyt noin puolet työajastaan Zodiakin laajentuneeseen yleisötyöhön yleisötyövastaava **Katja Kirsin** apuna.

Yleisötyö numeroina:

- 161 erityyppistä yleisö-, koulutus- ja esittelytapahtumaa (399 tapahtumakertaa), 7 783 osallistujaa
- yleisötyökurssit ja -työpajat 99 kurssia joissa yhteensä 336 tapaamista, 1 859 osallistujaa; keskimäärin 19 osallistujaa (kouluissa, hoiva- ja palvelutaloissa, Zodiakissa, muualla kotimaassa ja ulkomailla)
- taiteilijataapaamiset, yleisökeskustelut ja avoimet harjoitukset 29 kertaa, 609 osallistujaa
- esittely- ja seminaariuennot 13, 375 osallistujaa
- muut yleisötyötapahtumat 20, 4 940 osallistujaa
- yleisötyökurssien, -työpajojen ja -hankkeiden opetuksessa ja toteutuksessa on työskennellyt 42 eri tanssin ja muun alan taiteilijaa

Maija Hirvanen: *Walkapolis* / Kuva: Maija Hirvanen

Zodiakin seniorityöpaja / Kuva: Timo Wright

6.1. Kurssit Zodiakissa

Yleisötyöohjelmassa jatkuivat jo suosionsa vakiinnuttaneet kurssit: omaan liikkumiseen sekä liiketietoisuuden ja kehollisen kokemuksen kehittämiseen tähtäävät **Tanssi kokemuksena kehossa ja mielessä** -perus- ja jatkokurssit, **Seniorityöpajat** sekä **Repeat-Pause-Edit** -kännykkäelokuvatyöpaja nuorille. Kännykkäelokuvatyöpajan yhteydessä tehtiin jälleen yhteistyötä m-cultin, Teatterimuseon, Suomen valokuvataiteen museon ja Suomen Parkour ry:n kanssa.

Kursseja sidottiin aikaisempaa tiiviimmin Zodiakin ohjelmistoon. **Sari Palmgrenin, Petri Kekonin ja Maija Hirvasen** kurssien osallistujat kävivät katsomassa ohjaajien teokset osana kurssiohjelmaa. Työpajatarjonnassa oli mukana kaksi osallistujille ilmaista kurssia, **Maija Hirvasen** housekoreografityönä ohjaama **Koirattomia portteja** sekä **Hanna Pajala-Assefan** **Erään rakkauden historia** -teoksen liittynyt elokuvatyöpaja.

Kiinteää yhteistyötä jatkettiin Annantalon kulttuurikurssien kanssa työpajatoiminnan ja teosesittelyjen muodossa. Yhteistyötä Stadin ammattiopiston kanssa laajennettiin. **Hanna Ahti** ja **Jarkko Lehmus** ohjasivat valokuvaopiskelijoille työpajasarjan liikkeen mahdollisuuksista valokuvaajan työssä. Stadin ammattiopisto järjesti Zodiakin yleisöaulassa valokuvanäyttelyn työpajoissa syntyneistä kuvista.

Yleisötyökurssit ja -työpajat:

- **Tanssi kokemuksena kehossa ja mielessä:** *Liike ja uni* -peruskurssi 1, ohjaaja **Jenni Koistinen** 28.1.–18.3.
- **Seniorit**-jatkokurssi, ohjaaja **Jenni Koistinen** 28.1.–1.4.
- **Tanssi kokemuksena kehossa ja mielessä:** *Kekonin koukerot* -jatkokurssi, ohjaaja **Petri Kekoni** 2.–3.2.
- **Tanssi kokemuksena kehossa ja mielessä:** *The Earth Song* -jatkokurssi, ohjaaja **Sari Palmgren** 7.2.–28.3.
- **Tanssi kokemuksena kehossa ja mielessä:** *Minä ja muut* -peruskurssi, ohjaaja **Virva Talonen** 25.3.–13.5.
- **Tanssi kokemuksena kehossa ja mielessä:** *Tanssi elämästä* -jatkokurssi, ohjaaja **Virva Talonen** 25.3.–13.5.
- **Zodiak goes Afro**, ohjaaja **Dayron Napoles Rubant** 5.2.–26.3.
- **Repeat-Pause-Edit**, tanssielokuvan kesäkurssi, ohjaajat **Sari Palmgren, Anni Mikkelsen, Joona Saloranta, Laura Porola** ja **Emmi Vainio** 3.–7.6.
- **Tanssi kokemuksena kehossa ja mielessä:** *Miesten kurssi*, ohjaaja **Jukka Tarvainen** 5.9.–3.10.

- **Walkapolis – kaupungin anatomia**, ohjaaja **Maija Hirvanen** 7.–8.9.
- **Seniorit**-peruskurssi, ohjaaja **Virva Talonen** 9.9.–7.10.
- **Koirattomia portteja – 4 näkökulmaa kotiin**, ohjaaja **Maija Hirvanen** 11.9.–13.12.
- **Erään rakkauden historia – videokurssi**, ohjaaja **Hanna Pajala-Assefa** 17.9.–8.10.
- **Tanssi- ja kuvailmaisunkurssi**, ohjaajat **Ninni Perko** ja **Liisa Leppänen-Perko** 18.9.–6.11.
- **Tanssi kokemuksena kehossa ja mielessä:** *To the Dancefloor* -jatkokurssi, ohjaaja **Elina Pirinen** 23.9.–14.10.
- **Aprende Bailando – Opi espanjaa liikkuen** -alkeiskurssi, ohjaaja **Anniina Tuhkanen** 24.9.–22.10.
- **Seniorit**-jatkokurssi, ohjaaja **Gabriela Aldana-Kekoni** 17.10.–5.12.
- **Tanssi kokemuksena kehossa ja mielessä:** *Move & Shake* -peruskurssi, ohjaaja **Sonya Lindfors** 29.10.–19.11.
- **Aprende Bailando – Opi espanjaa liikkuen** -alkeisjatkokurssi, ohjaaja **Anniina Tuhkanen** 29.10.–26.11.

Minun nimeni on – Kannelmäki / Kuva: Tuomas Kallio

6.2. Minun nimeni on – Kannelmäki

Minun nimeni on -yhteisötanssiprojekti toteutettiin ensimmäisen kerran syksyllä 2012 Itä-Helsingissä. Zodiak sai uuden rahoituksen Helsingin kulttuurikeskukselta vuodelle 2013 ja hanke toteutettiin Kannelmäen ja Pohjois-Haagan alueella. Projektiin osallistui 103 eri-ikäistä ja -taustaista länsihelsinkiläistä. Projektin taiteellisenä vastaavana ja koreografina toimi **Jenni Koistinen** ja sen suunnittelusta ja koordinoinnista vastasi Zodiakin yleisötyövastaava **Katja Kirsi**.

Projektin teemallisena lähtökohtana oli yksilön näkyväksi tuleminen oman nimen kautta sekä kaupunkiympäristö jaettuna tilana. Yhteisötanssihanke toteutettiin Kannelmäen alueella yhteistyössä Kanneltalon, Helsingin nuori-soasiainkeskuksen, Pelimannin koulun, Pohjois-Haagan

peruskoulun, Haagan peruskoulun, Suomalais-venäläisen koulun ja Kannelmäen palvelutalon kanssa. Minun nimeni on -projekti kokosi yhteen eri-ikäisiä, monilta eri elämän alueilta tulevia ihmisiä Kannelmäen alueelta. Siinä työskenneltiin liike- ja kaupunkityöpajoissa, joiden aikana valmistettiin kaikkien osallistujien yhteinen esitys sekä tanssivideo, verkkosivustot ja valokuvanäyttely Kanneltalon Galleriaan ja Zodiakin aulaan.

Hankkeeseen voi tutustua osoitteissa: **minunnimeni.blogspot.fi** ja **minunnimenion.fi**.

Minun nimeni on -hankkeessa työskenteli 14 taiteilijaa ajalla 9.9.–15.12.:

- Koreografi **Jenni Koistinen**, taiteellinen vastaava, koreografi ja työpajaohjaus
- Tanssija-koreografi **Sari Palmgren**, video-ohjaus ja editointi, työpajaohjaus
- Kuva- ja mediataiteilija: **Merja Nieminen**, videon nettipohjan graafinen suunnittelu ja koodaus
- Tanssija **Jukka Tarvainen**, parkour-työpajaohjaus, esityksen ohjaus
- Tanssija **Sibiry Konate**, työpajaohjaus, koreografian assistentti
- Tanssija-koreografi **Jaakko Simola**, kaupunkityöpajaohjaus
- Teatteriohjaaja **Jani-Petteri Olkkonen**, dramaturgi
- Valokuvaaja **Tuomas Linna**, projektin kuvaus ja valokuvanäyttelyn toteutus
- Valokuvaaja **Antti Ahtiluoto**, projektin kuvaus ja valokuvanäyttelyn toteutus
- Elokuvaohjaaja/-kuvaaja **Päivi Kettunen**, videoteoksen kuvaus
- Kuvaaja **Heini Mäntylä**, videokuvausassistentti
- Muusikko/äänisuunnittelija **Tuomas Norvio**, videoteoksen sekä esityksen musiikin sävellys ja äänisuunnittelu
- Valosuunnittelija **Helena Roivainen (Kanneltalo)**, esityksen valosuunnittelu

6.3. Tanssin portaat

Tanssin portaat -koulutushankkeen (2009–2010) tuloksena syntynyt työpajamalli on osoittautunut toimivaksi poikkialholliseksi, yhteisöllisyyttä lisääväksi työskentelytavaksi tanssitaiteen ja sosiaali- ja terveysalan välillä. Tanssin portaat on menetelmä, jossa liikettä ja tanssia käytetään vuorovaikutuksen tukena hoivatyössä sekä asukkaiden toiminnallisuuden edistäjänä. Tällä hetkellä Uudenmaan alueella työskentelee neljä Tanssin portaat -työpajojen ohjaajaa: **Jenna Rignell, Johanna Ikäheimo, Sanna From** ja **Elli Isokoski**.

Hanketuottaja **Elina Ruoho-Kurola** aloitti syksyllä 2013 kehittämisprojektin, jonka tarkoituksena on kehittää Tanssin portaat -työpajamenetelmää ja sen markkinointia sekä arvioida työpajojen jatkototeutusmahdollisuuksia. Kehittämisprojektia tukevat Alfred Kordelinin säätiö ja Suomen Kulttuurirahasto. Projekti jatkuu vuonna 2014.

Tarinoita elämästämme / Kuva: Uupi Tirronen

6.4. Tarinoita elämästämme

Osana taidekasvatustyötä Zodiak vie nykytanssia ihmisten omaan arkiympäristöön. Tavoitteena on lisätä nykytanssin tunnettuutta ja luoda positiivisia, merkityksellisiä kokemuksia ja mielikuvia tanssista. Eri väestöryhmille tarjotaan laadukkaita mutta helposti lähestyttäviä tanssipalveluja, jotka ovat osallistujille joko ilmaisia tai hyvin edullisia. Pyrkimyksenä on tavoittaa näin mahdollisimman laaja ja varallisuudesta riippumaton yleisö.

Zodiakissa on aktiivinen ryhmä senioreja, jotka ovat jo useamman vuoden ajan käyneet säännöllisesti Zodiakin Tanssi kokemuksena kehossa ja mielessä -kursseille ja rikastuttaneet Zodiakin yhteisöä aktiivisina katsojina ja tapahtumaosallistujina. Vuonna 2012 koreografi **Gabriela Aldana-Kekoni** ohjasi ryhmälle esityksen **Tarinoita elämästämme**. Syksyllä 2013 teos sai uusintaesitykset Kanneltalossa ja Stoassa. Esitykset olivat katsojille ilmaisia ja niihin kutsuttiin laajasti eri-ikäistä yleisöä päiväkodeista palvelutaloihin.

Gabriela Aldana-Kekoni ohjasi Tarinoita elämästämme -esityksestä vuorovaikutteisen työpajaesityksen, joka vieraili kolmessa eri palvelukodissa. Palveluesitys sai lämpimän vastaanoton ja esitykset jatkuvat vuoden 2014 aikana. **Elina Ruoho-Kurola** on vastannut Tarinoita elämästämme -esityksen tuottamisesta. Toimintaa on tukenut Alfred Kordelinin säätiö.

6.5. TALK – taidetta ja liikettä kieltenopetukseen

Zodiakin yleisötyössä on kehitetty monikielinen työpajamenetelmä, joka yhdistää tanssitaiteen ja seitsemän eri kielen (ranska, saksa, espanja, venäjä, ruotsi, englanti ja suomi toisena kielenä) opiskelun ja kulttuuriin tutustumisen. TALK on kolmivuotinen hanke, jonka tavoitteena on pitkäkestoisen työn avulla kehittää Zodiakin kielityöpajojen sisältöä ja menetelmiä niin, että niistä syntyy kansainvälisesti merkittävä taiteellinen ja moniammatillinen (tanssitaiteilijat ja opettajat) menetelmä kieltenopetukseen. Hanke aloitettiin syksyllä 2013. Syksyn aikana on järjestetty työpajoja sekä opettajien koulutusta eri puolella Suomea ja Viroa sekä kartoitettu mukaan tulevia kouluja. Ohjaajina ovat toimineet **Jenna Rignell, Sanna From, Riina Hannuksela, Annina Tuhkunen, Hanna Ahti ja Jenni Koistinen**. Yhteistyötä on tehty pääkaupunkiseudun koulujen, Helsingin opetusviraston, Vantaan kulttuuripalvelujen, Suomen Viron-instituutin, Helsingin yliopiston, Helsingin erilaiset oppijat ry:n, Kulttuurikeskus Glorian (Jyväskylä), Jyväskylän kansalaisopiston, Kielitivolihankkeen, Lahden kieltenopettajat ry:n, Opi ja kasva -messujen, Ranskan opettajien liitto ry:n, Savonlinnan kesäyliopiston, Suomen kieltenopettajien liitto ry:n, Helsingin työväenopiston ja Osaava-hankkeen kanssa.

Hanketta tukevat Koneen Säätiö, Suomen Kulttuurirahasto ja Alfred Kordelinin säätiö.

Kuva: Timo Wright

6.6. Muu yleisötyö

Zodiakin yleisötyötä, Zodiakia, nykytanssia ja kinesteettisiä kielityöpajoja esiteltiin lisäksi luennoilla ja seminaareissa. Luentoja pidettiin mm. teosalustuksina ja Zodiakin toiminnan esittelynä yleisöryhmille, Helsingin erilaiset oppijat ry:ssä, Suomen Viron-instituutissa, osana Writing Movement -hankkeen koulutusta Teatterikulmassa, Stadin ammattioipistossa ja Metropolia ammattikorkeakoulussa.

7. TIEDOTUS JA MARKKINOINTI

Zodiakin tiedotus- ja markkinointistrategian pääviesti vuonna 2013 oli Zodiak yhteisöllisenä, ennakkoluulottomana ja ajankohtaisena kulttuuritoimijana ja -foorumina sekä alansa edelläkävijänä.

Viestinnän uudistustyötä jatkettiin vuonna 2013 kehittämällä ja syventämällä tavoitteellisesti olemassa olevia yleisösuhteita ja houkutellessa uusia, kulttuurisesti aktiivisia yleisöjä nykytanssin piiriin. Zodiakin markkinoinnille, viestinnälle ja yleisösuhteelle etsittiin uusia, ajankohdaisia ja innovatiivisia keinoja sekä mainos- ja tiedotusväyliä sosiaalisessa mediassa. Videoiden käyttöä verkkoyhteisöissä hyödynnettiin entistä laajemmin ja monipuolisemmin.

7.1. Tiedotuskanavat

Pääasiallisena viestintä- ja markkinointikanavana toimi Zodiakin verkkosivusto **www.zodiak.fi**. Verkkosivuston uudistus saatettiin vuonna 2013 lopulliseen päätökseen päivittämällä sisällönhallintajärjestelmä ja sivupohja teknisesti niin, että sivusto saatiin toimimaan sujuvasti myös erilaisten ajanmukaisten päätelaitteiden kuten älypuhelinien ja tablettien kanssa. Korkealaatuiset uudistetut kotisivut tarjoavat tietoväylän yhä laajemmalle yleisölle. Verkkosivuston uudistuksen tavoitteena on ollut paitsi edistää tanssitaiteen tunnettuutta myös parantaa nykytanssin ja yleisötyön saavutettavuutta ja osallistumisen tapoja sekä tarjota historiallisia dokumentaatiomateriaaleja.

Vuoden 2013 aikana zodiak.fi-sivustolla oli 66 256 käyntiä (2012: 54 848). Yksilöityjä kävijöitä oli 37 224 (2012: 29 394). Kävijöiden määrä kasvoi yli neljänneksen (27 %) ja käyntimäärä viidenneksen (21 %) edellisvuodesta. Edellisen vuoden tapaan kävijät lukivat keskimääräisesti noin kolme sivua käyntikertaa kohden ja viettivät aikaa sivustolla reilut kaksi minuuttia.

Verkkopalvelujen kehittämishankkeen yhteydessä uudistettu sähköinen uutiskirje ilmestyi vuoden aikana 21 kertaa. Uutiskirjeen tilaajarekisterissä oli vuoden 2013 loppuun mennessä yhteensä 1 639 Zodiakin ystävää (2012: 1 376). Uutiskirjeen tilaajakantaa laajennettiin markkinointitempauksin muun muassa elokuussa Helsingin juhlaviikkojen kanssa yhteistuotantona toteutetun *Reddress*-esityssarjan sekä marraskuussa Merikapelihallin vallanneen *Hop Helsinki* -tanssitapahtuman yhteydessä. Kansainvälisen viestinnän ja markkinoinnin vakiinnuttamiseksi aloitettiin englanninkielisen, noin kaksi kertaa näytäntökautessa ilmestyvän sähköisen uutiskirjeen suunnittelu ja osoitteiston kartoitus.

Hanna Pajala-Assefa: Erään rakkauden historia / Kuva: Tanja Ahola

Verkkoviestinnässä on panostettu uuden kotisivuston rinnalla Facebook-sivustoon, jonka perustan muodostaa aktiivinen sisältösuunnittelu ja päivittäminen sekä kiinnostava kuva- ja videomateriaali. Zodiak tiedottaa sosiaalisessa mediassa esityksistä, kursseista ja työpajoista, oheistapahtumista, ajankohtaisista uutisista sekä medianäkyvyydestä. Alkusyöksystä toteutettiin *Erään rakkauden historia* -teokseen liittyen suunnitelmallisesti tehostettu blogimainen Facebook-kampanja, jossa koreografi **Hanna Pajala-Assefa** kannusti yleisöä mukaan teoksen valmistamisprosessiin ja keskustelemaan niin rakkaudesta kuin taiteesta. Lisäksi yleisöä aktivoitiin lippuarvonnoilla ja maksetuilla fb-mainoksilla. Vuoden 2013 lopussa Zodiakin Facebook-sivulla oli 1 902 aktiivista seuraajaa (2012: 1 478).

Zodiak markkinoi toimintaansa verkossa myös Google-hakusanamainonnan (AdWords) kautta. Verkkotiedotuksen ja -markkinoinnin sekä lehdistökontaktoinnin tukena jatkettiin edellisyksynä aloitettua yhteistyötä luoviin aloihin erikoistuneen viestintä- ja markkinointitoimisto **Creatika Agencyn** kanssa.

Zodiakin painettua, neliväristä sidottua ohjelmistoesitettä painettiin keväällä ja syksyllä 13 000 kpl. Esitteen sivumäärä oli 48. Syysesitteen kohdalla taittoa uudistettiin päämääränä entistä kiinnostavampi, visuaalisempi, luettavaampi ja laajemmin saavutettava esiteformaatti. Uudessa taittopohjassa muun muassa teokset esitellään rinnakkain suomeksi ja englanniksi aiempien tiivistelmäkäännösten sijaan. Ohjelmistoesitteen kaupunkijakelua tehostettiin ja systematisoitiin entisestään.

Sivuskel-festivaalista julkaistiin erillinen kaksikielinen (suomi/englanti) 24-sivuinen esite. Painos oli 4 000 kpl. Esitteen kannen mukaista näyttävää festivaalijulistetta painettiin 150 kpl. Jakelu keskitettiin pääkaupunkiseudun kulttuurikeskuksiin, oppilaitoksiin, kirjastoihin, ravintoloihin ja kahviloihin.

Lehdistötiedotteita julkaistiin vuonna 2013 yhteensä 15 kappaletta.

Vuoden 2013 aikana Zodiakista tai Zodiakin ohjelmistosta tehtyjä juttuja ja teosarvioita julkaistiin säännöllisesti lehdistössä, tärkeimpänä Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet ja alan julkaisut. Laajaa valtakunnallista medianäkyvyyttä saatiin erityisesti elokuiselle *Reddress*-esitysarjalle ja joulukuussa **Sonya Lindforsin** ryhmäteoksen *NOIR?* yhteydessä. Zodiak-taiteilijoista tehtiin kantaesityksiin liittyen televisiohaastattelut YLE TV1:n uutisiin ja FST/TV5:n Pixel-ohjelmaan. Radiossa juttuja lähetettiin ainakin YLE Radio 1:n Kultakuume-ohjelmassa.

Zodiakin ohjelmistoesitykset 2013

7.2. Markkinointi

Markkinoinnissa pääpaino oli ulko- ja verkkomainonnassa. Tammikuusta huhtikuuhun mainostettiin ajankohtaista ohjelmistoa Lasipalatsin edustan ulkopilarissa yhteistyössä Stella Polariksen kanssa. Sivuaskel-festivaaliviikolla 4.–10.2.2013 toteutettiin Clear Channelin Shopping Digital-kampanja "Tanssin anarkiaa" pääkaupunkiseudun ostoskeskusten digiscreeneillä. Syksyllä tempaistiin metroasemien rullaportaisissa JCDecaux'n Stationlight-mainospaikalla, jossa näyttävät "Are you contemporary enough?"-valotaulujulisteet olivat esillä viikot 42–43.

Verkossa julkaistiin säännöllisesti bannereita Liikekieli.com-sivustolla ja kausiluontoisesti Voima Kustannuksen Fifi-verkkosivustossa. Zodiakin ohjelmisto oli esillä myös useiden eri verkkosivustojen ja lehtien esityskalentereissa sekä sähköisillä menopalstoilla.

Printtimainonnassa keskityttiin esitystaiteen julkaisuihin sekä kulttuurilehtiin kuten Teatteri&Tanssi, Esitys-lehti, Finnish Dance in Focus, Voima, Niin&Näin ja Iso Numero. Lisäksi Zodiak oli ohjelmistokalenterillaan mukana kevään ja syksyn Väliverhoissa sekä Kulttuurihaitarin kaikissa numeroissa.

Zodiakin suorapostitus koski etupäässä kausiesitteitä, Sivuaskel-esityksiä sekä kutsuvieraille suunnattua markkinointia. Kutsuvieraille toimitettiin esitteiden ohessa painetut kausikutsukortit, esityskohtaiset kutsumuistutukset lähetettiin sähköpostitse. Lisäksi vuoden mittaan toimitettiin yhteistyössä Kaapelitehtaan kanssa Jätkäsaa-

reen alueen uusille asukkaille ajankohtaista Zodiak-infoa. Yhteistyötä Creatika Agencyn kanssa tehtiin myös suoramarkkinoinnissa: Creatika kontaktoi teoskohtaisesti yhdessä sovittuja kohderyhmiä lippukampanjatarjouksilla sekä puhelimitse ja sähköpostitse.

Yleisölle suunnattuja markkinointituotteita olivat Zodiak-karkit, -kynät ja -kortit, joita jaettiin erilaisissa tapahtumissa.

7.3. Promootio

Zodiakin kantaesitysten tuotantopalveluihin kuului ammattitaitoisen valokuvauksen ja videotaltioinnin tekeminen kustakin teoksesta. Zodiakin valokuvaajina toimivat **Timo Wright**, **Johanna Tirronen** ja **Tanja Ahola**. Lisäksi Timo Wright teki kantaesitysteoksista teaserit, jotka julkaistiin Youtubessa ja Zodiakin verkkosivuilla sekä jaettiin sosiaalisessa mediassa ensi-iltojen alla. **Karin Pennasen** kuvaamat ja editoimat kokopitkät teostallenteet vietiin Zodiakin Vimeo-tilille potentiaalisten asiakkaiden katsotavaksi.

Kansainvälisenä promootiomateriaalina käytettiin vuonna 2010 luotua tuoteperhettä: englanninkielistä yleisesitettä, teoskortteja, kansiota sekä muistikortteja. Näitä materiaaleja yhdistelemällä voitiin promootiotilanteissa koota kullekin yhteistyökumppanille tämän intressejä palveleva kokonaisuus.

8. TILAT JA TEKNIikka

Zodiakin käytössä Kaapelitehtaalla oleva tilakokonaisuus on muotoutunut vuosien mittaan ja suhteessa toiminnan laajenemiseen. Zodiakilla on Kiinteistö Oy Kaapelitalon kanssa 10 erillistä vuokrasopimusta. Ne käsittävät yhteensä 826,50 m² esitys-, harjoitus-, toimisto- ja varastotiloja.

Tilat: Zodiak-esitystila B-portaan katutasossa (B1/ 380 m²), 2 harjoitustilaa (B2/ 95 m² ja C4/ 180 m²), 4 toimito- huonetta (B1,5/ 14 m², 15 m², 24,5 m² ja 36 m²) ja 3 varastotilaa (B-kellari/ 54 m², C4/16 m² ja V-aula 12 m²) ja 2 autopaikkaa.

Zodiak vuokrasi edellisvuosien tavoin lisäesitystilaksi Kaapelitehtaan Pannuhallia. Pannuhallin vuokraaminen oli välttämätöntä laajan ohjelmiston mahdollistamiseksi ja suurimutoisempien teosten tilavaatimusten täyttämiseksi. Pannuhallia vuokrattiin 4 kuukautta Sivuaskel-festivaalin lisäksi 5 isommalle teokselle tammi-toukokuussa ja elokuussa. Pannuhallin lisävuokra- ja laitevuokrakustannus oli 23 000 euroa.

Vuodenvaihteessa 2013 tehtiin ääniteknisen laitteiston lisäinvestointi Pannuhallin tarpeisiin hankkimalla vahvistin- ja kaiutinjärjestelmä ja salimikseri.

Zodiakin ohjelmisto levittäytyi oman Kaapelitehtaan näyttämön (15 teosta) ja harjoitusstudioiden ohella (8 teosta) Pannuhalliin (8 teosta) ja löydettyihin kaupunkitiloihin (2 esityksellistä kaupunkikävelyä).

Zodiakissa tapahtuva toiminta ei rajoitu vain Zodiakin omaan ohjelmistoon ja aktiviteettiin, vaan tiloja käytetään tanssitaiteen alalla laajemminkin. Harjoitusaleja käytetään sekä vakiovuoroperiaatteella että tuntikohtaisesti.

Vuonna 2013 Zodiakin harjoitusaliat toimivat edelleen vapaamuotoisten kontakti-improvisaatiojamien käytössä. Kontakti-improvisaatiojamien piirissä on vuosittain noin 50 tanssijaa ja opettajaa, keskimäärin 25 osallistujaa/ kerta. DanceAbility Finland järjesti Zodiakissa edelleen esteettömän ja integroidun taidetanssin työpajoja. Työpajoihin osallistui niin liikuntaesteisiä kuin vammattomiakin tanssiharrastajia.

Vuonna 2013 Zodiak jatkoi harjoitusaliensa vuokrausta ulkopuolisten käyttöön sikäli kuin oman toiminnan ohessa löytyi saliaikoja. Freelance-tanssitaiteilijoille ja -ryhmille tarjottiin saliaikaa subventoituun hintaan produktioharjoittelua varten.

9. HENKILÖKUNTA

Zodiakin palkkakirjanpidossa oli 165 suomalaista henkilöä. Lisäksi lähdeveronalaisia esitys- ja opetuspalkkoja maksettiin 42 kansainväliselle taiteilijalle. Ostopalveluita suoritettiin 30 eri toimijalle 61 kertaa. Zodiak tarjosi kaikkiaan 456 produktiokohtaista työtilaisuutta.

Toteutuneita henkilötyövuosia Zodiakilla oli vuonna 2013 kaikkiaan 25,5, joista tilapäisiä henkilötyövuosia oli 15,3 ja vakinaisia 10,2. Toteutuneita VOS-henkilötyövuosia oli 18,1, kun laskennallinen valtionosuus kertomusvuonna oli 15 henkilötyövuotta. Aluekeskustoiminnan henkilötyövuosia oli 7,4; 4,9 tilapäistä ja 2,5 vakinaista.

9.1. Vakainainen henkilökunta

Zodiakin vakinaiseen henkilökuntaan kuului vuonna 2013 toiminnanjohtaja, taiteellinen johtaja, tuottaja, tiedottaja, yleisötyövästava, tuotantoassistentti, hanketuottaja (määräaikainen), tekninen vastaava/valomestari ja äänimestari. Zodiakin tuotanto- ja tekninen henkilökunta koki useita muutoksia.

Zodiakin vakinaiseen henkilökuntaan kuului kertomusvuoden aikana 14 henkilöä.

Vakainainen henkilökunta:

- **Piia Ahonen**, tiedottaja 18.11.2013 alkaen
- **Maija Eränen**, tuottaja
- **Hannu Hauta-aho**, äänimestari 31.12.2013 saakka (toimivapaa 1.8.–15.9.2013)
- **Maria Honkanen**, tiedotusassistentti 25.2.–31.5.2013
- **Katja Kirsi**, yleisötyövästava
- **Harri Kuorelahti**, taiteellinen johtaja
- **Hannu Nummela**, vt. äänimestari 1.8.–15.9.2013
- **Raija Ojala**, toiminnanjohtaja
- **Anna Pöllänen**, tekninen vastaava/ valomestari
- **Kaisa Rissanen**, tiedottaja 31.12.2013 saakka (toimivapaa 4.–28.3.2013 ja 6.–22.5.2013)
- **Elina Ruoho-Kurola**, hanketuottaja 18.2.2013 alkaen
- **Ella Ruohonen**, tuotantoassistentti 1.8.2013 alkaen
- **Marina Seppä**, Sivuaskel-festivaalin tuotantoassistentti 1.1.–28.2.2013
- **Ulrika Vilke**, tuotantoassistentti 31.8.2013 saakka

Zodiakin kirjanpidosta, maksuliikenteestä ja palkkahallinnosta vastasi **Marja-Leena Koskelin**/ JaMarKos Oy. Zodiakin työterveyshuollosta vastasi **Lääkärikeskus Aava**.

Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon koulutusohjelman opiskelija **Kirsi Tikka** suoritti opintoihin liittyvän työharjoittelun Zodiakissa 13.8.–27.9.2013.

9.2. Projektityöntekijät, sopimuspalkkaiset ja produktiokohtaiset työsuhteet

Keskuksen graafisena suunnittelijana toimi graafikko **Petri Summanen** / aie tmi. Zodiakin teoskohtaisesta videotuotinnista, editoinnista ja hdv-tuotteistuksesta vastasi videotaiteilija **Karin Pennanen**. Kuvaaja **Timo Wright** vastasi Zodiakin verkkosivuston ja sosiaalisen median videokonseptin toteutuksesta. Zodiakin teosvalokuvaajina toimivat Timo Wright, **Johanna Tirronen** / KuvaUnit ja **Tanja Ahola**.

Zodiakin zodiak.fi-sivuston sisällönhallintajärjestelmän päivittämisen ja sivustopohjan muokkauksen mobiiliyhteensopivaksi toteutti **Grok IT Oy**. Verkkotiedotuksessa ja -markkinoinnissa jatkettiin yhteistyötä viestintä- ja markkinointitoimisto **Creatika Agencyn** kanssa tiedotussisältöjen tuottamisessa sekä yleisöjen aktivoimisessa sosiaalisessa mediassa.

Zodiakin tietoteknisestä konsultoinnista ja huollosta vastasi **Teemu Lehto**/Eudoxia ja kontaktirekisterijärjestelmän kehittämisestä **Matti Knaapi**/Gruppo Software.

Zodiakin tuntipalkkaisina siivoojina toimivat **Maria Huhta** ja **Vilja Byström** ja lipunmyyjinä **Veera-Maija Murtola**, Maria Huhta ja Vilja Byström.

Sivuaskel-festivaalin tekniseen lisähenkilökuntaan kiinnitettiin 5 henkilöä **Sun Effects Oy**:n ostopalveluna. Produktiokohtaisesti teknisessä lisähenkilökunnassa työskentelivät lisäksi **Mika Haaranen, Jari Piitulainen, Joonas Genral, Pauli Riikonen, Eero Erkamo, Jani Orbinski, Ainu Palmu, Petri Tuhkanen, Anssi Routanen** ja **Kaba Assefa**.

Reddress-projektin määräaikaisena projektituottajana toimi **Laura Clewer** 1.6.–31.8.2013. Kannelmäen **Minun nimeni on** -hankkeeseen kiinnitettiin pidempiaikaisiin työsuhteisiin 14 taiteilijaa ajanjaksolla 9.9.–15.12..

Zodiakin esitys- ja koulutustoiminta tarjosi 395 produktiokohtaista tehtävää (ilman ostopalveluja). Työtilaisuudet jakautuivat seuraavasti: tanssijat 124, opetustehtävät 96, koreografit 47, näyttämötekniiset 25, valosuunnittelijat 23, videosuunnittelijat, -kuvaajat/valokuvaajat 15, äänisuunnittelijat 14, tuottajat/managerit 8, puvustajat 7, muusikot 6, mentorit 6, näyttelijät 5, lavastajat 5, dramaturgit/kirjoittajat 4, ohjaajat 2, toimitus/käännös 2, dramaturgit 1 ja muut 5.

Ervi Sirén: Neljän tarinan vuori / Kuva: Uupi Tirronen

10. ESITYS-, KATSOJA- JA KÄVIJÄTILASTOT

Zodiakin toiminnan vaikutuspiirissä oli yleisötyö mukaan lukien vuonna 2013 yhteensä 20 759 katsojaa, kokijaa ja osallistujaa 359 tilaisuudessa (372 / 19 996 vuonna 2012).

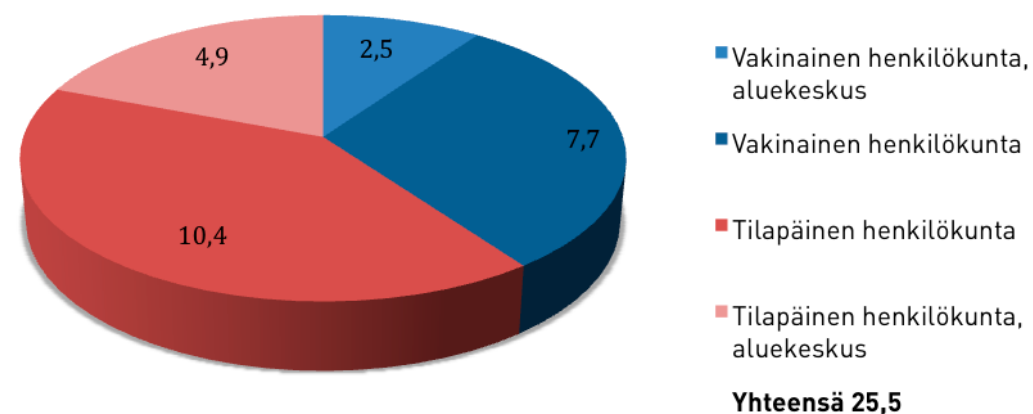
Zodiakin ohjelmistolla oli Helsingissä sekä koti- ja ulkomaan kiertueilla yhteensä 188 esityskertaa ja näissä katsojia 12 768. Esityskertojen määrä laski 8 % ja katsojamäärä 14 %. Lasku johtui kiertuekysynnän supistumisesta.

Helsingissä omassa ohjelmistossa oli esityskertoja 145 ja katsojia 9 923. Katsojamäärä kasvoi Helsingin ohjelmistossa 11 % ja myytyjen lippujen määrä 21 % esityskertojen säilyessä edellisvuoden tasolla.

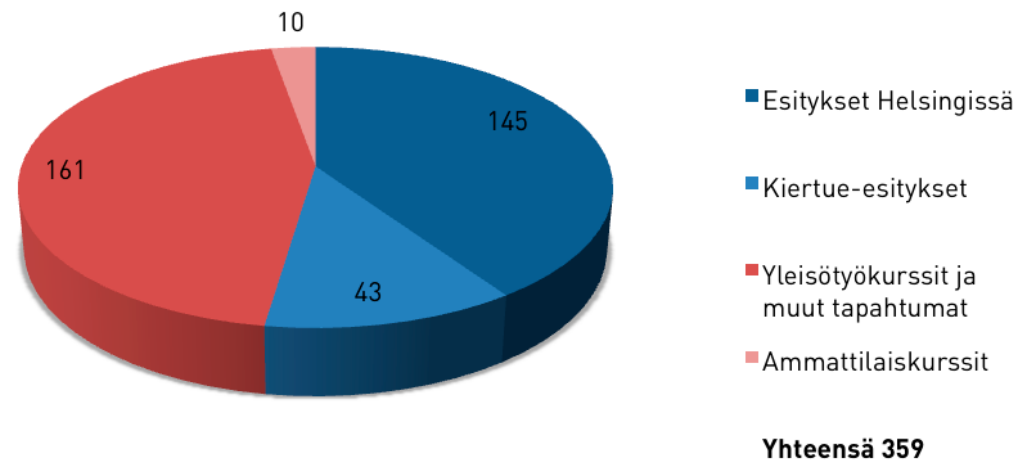
Yleinen taloudellinen epävarmuus heijastui Zodiakin esitysten kiertuekysynnän merkittävänä laskuna. Kiertueesitysten määrä supistui 18 % edellisvuodesta ja yleisömäärä 52 %. Kiertue-esityksiä kotimaassa ja ulkomailla oli yhteensä 43 esityskertaa ja niissä 2 845 katsojaa. Ulkomailla esityskertoja oli 24 (-14 %) ja niissä 1 815 katsojaa (-30 %); kotimaassa 19 (-40 %) esityskertaa ja 1 030 katsojaa (-68 %). Erityisen huolestuttavaa on keskikatsojamäärien pienuus ja lasku kotimaisilla kiertueilla tanssin alueeskustoiminnan vakiintumisesta huolimatta.

Zodiakin yleisötyö tavoitti 7 783 osallistujaa ja kokijaa 161 eri tilaisuudessa. Ennätyksellisen aktiivinen ja laaja yleisötyö kasvatti osallistujamääräänsä peräti 54 %, 2 721 osanottajaa.

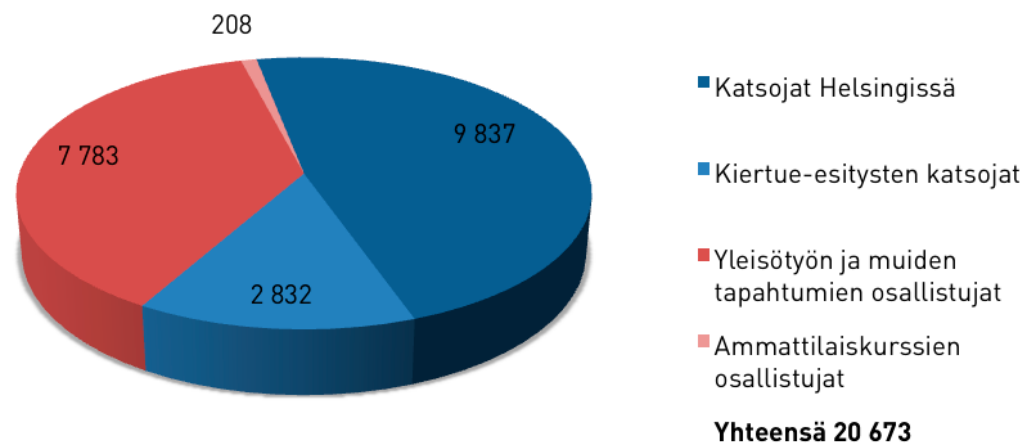
Henkilötyövuodet 2013

Esitykset ja tapahtumat 2013

Katsojat ja osallistujat 2013

Uuden tanssin keskus Zodiakin toiminta rahoitetaan lakisääteisellä valtionosuudella, Helsingin kaupungin toiminta-avustuksella, aluekeskustoimintaan saatavilla opetusministeriön ja kaupungin harkinnanvaraisilla avustuksilla, oman toiminnan tuotolla sekä projektiaavustuksilla.

11.1. Kokonaistalouden erittely

Vuoden 2013 toteutuneet kokonaiskulut olivat 1 248 278 euroa. Kulut kasvoivat 3 % (38 259 €) edellisvuodesta.

Muuttuvat esitystoiminnan kulut olivat 681 020 euroa (55 %) ja kiinteät kulut 567 216 euroa (45 %). Muuttuvat kulut kasvoivat 1 %, kiinteät 5 % vuoden 2012 toteumaan verrattuna.

Esitystoiminnan tilapäiset henkilökuntakulut ostopalvelut mukaan lukien olivat 546 436 ja muut tuotantokulut 134 584 euroa. Henkilökuntakulut kasvoivat 5 %, muut tuotantokulut laskivat 10 % edellisvuodesta. Muiden kulujen lasku aiheutui pääosin matkustuskulujen vähenemisestä kiertuekysynnän supistuessa edellisvuodesta. Esitystoiminnan henkilöstökulut muodostivat 44 % kokonaismenoista ja muut kulut 11 %.

Kiinteät henkilöstökulut ostopalvelut mukaan lukien olivat 376 273 (30 %), yhdistystoiminnan muut kulut 173 837 (14 %) ja suunnitelmanmukaiset poistot koneista ja esitysteknisistä laitteista 17 106 euroa. Henkilökuntakulut kasvoivat 8 %, muut kiinteät kulut laskivat 1 % edellisvuodesta. Henkilöstökuluja kasvattivat henkilökuntamuutokset ja sijaisuusjärjestelyt sekä määräaikaisten hanketuottajan kiinnitys. Muista kuluista tilojen vuokra- ja ylläpitokulut olivat suurin menoerä 116 184 €, 9 % kokonaiskuluista.

Vuoden toteutuneet kokonaistulot olivat 1 249 543 euroa. Tulot kasvoivat 2 % (19 398 €) edellisvuodesta.

Zodiakin esitystoiminnan tuotot olivat 417 655 euroa (33 % kokonaistuloista). Esitystoiminnan tuotot laskivat 8 % (38 349 €) johtuen sekä kiertuekysynnän supistumisesta että projektiaavustusten vähenemisestä. Oman toiminnan tuotoista lipputulot kasvoivat edellisvuodesta 12 % onnistuneen ohjelmistopolitiikan vuoksi. Vierailukorvaukset laskivat kiertuekysynnän supistumisen myötä peräti 60 % (51 044 €) edellisvuodesta, mikä laski muiden tuottojen kokonaisuutta 26 % (39 618 €) huolimatta kurssi- ja opetustuottojen sekä vuokratuottojen reilusta yli 20 %:n kasvusta.

Vuonna 2013 Zodiakin toimintaan kohdistui erilaisia projektiaavustuksia ja hanketukia yhteensä 218 911 euroa (18 % kokonaistuloista): Helsingin kulttuurikeskus / Kannelmäen yhteisöhankeeseen 55 931; EU / P.A.R.T.S. (Belgia) / DÉPARTS-ohjelmaan 28 577; OKM / Kansallinen tuki DÉPARTS-ohjelmaan 22 500; OKM / Nykytanssin tuoteistamishankkeeseen 30 000, Kordelinin Säätiö / Kielityöpajat ja Tanssin portaat -menetelmien kehittämishankkeeseen 25 000 (siirto 5 000 vuodelle 2014); OKM / Kulttuuritapahtumatuki Sivuaskel-festivaaliin 15 000; Tanssiareena ry / Sivuaskel-festivaaliin 20 420; Koneen Säätiö / Nykytanssin kansainvälisen residenssitoiminnan kehittämishankkeeseen 7 075 (lisäksi henkilökohtaisina kuukausistipendeinä taiteilijoille 19 425); WorkspaceBrussels / Residenssimatkatuki 1 500; Uudenmaan taidetoimikunta / Tanssin portaat hankkeeseen 2 000; Suomen kieltenopettajien liitto / Vuoden 2012 kielitekopalkinto 2 000 (siirto vuoden 2013 yleisötyöhön); Helsingin kulttuurikeskus / Kansainvälisen kiertue-toiminnan matkatukia yhteensä 4 400; eri tahot pienempiä matka-avustuksia kansainväliseen toimintaan yhteensä 4 163,10 sekä OKM radiotaajuuksien muutoksen siirtymävaiheen kuluihin 1 845 euroa.

Vuonna 2013 Zodiak – Uuden tanssin keskuksen varsinaisen toiminnan kulujäämä oli 830 581 euroa (754 115 € vuonna 2012). Rahoitustoiminnan tuotot olivat 688 euroa.

Zodiakin yleisavustukset olivat 831 158 euroa. Avustusten yhteiskasvu oli 7 prosenttia (57 483 €). Yleisavustusten yhteinen osuus oli 67 % Zodiakin tulonmuodostuksesta.

Vuonna 2013 Zodiakin valtiolta saama teatteri- ja orkesterilain mukainen laskennallinen valtionosuus oli 323 720 ja harkinnanvarainen lisäavustus 83 000 euroa. OKM:n avustus tanssin aluekeskustoimintaan oli 177 000 euroa. OKM:n avustukset kasvoivat yhteensä 3 % (16 045 €) edellisvuoteen verrattuna. Myönnetty laskennallinen VOS-henkilötyövuosimäärä (15) säilyi edellisvuosien tasolla; henkilötyövuoden yksikköhinta nousi 3 % (10 045 €); harkinnanvarainen avustus nousi 16 000 ja tanssin aluekeskusavustus laski 10 000 euroa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustusten suhteellinen osuus oli 47 % Zodiakin tulonmuodostuksesta: VOS 26 %, harkinnanvarainen avustus 7 % ja tanssin aluekeskustuki 14 %.

Helsingin kaupungin toiminta-avustus vuodelle 2013 oli 147 438 euroa; avustus nousi oikeutetusti ja perustellusti pitkän suhteellisen jälkeensä jääneisyyden kauden jälkeen 27 % (31 438 €). Silti kaupungin toiminta-avustuksen suhteellinen osuus kattoi edelleen vuonna 2013 vain 12 % Zodiakin tulonmuodostuksesta. Kaupungin myöntämä tuki tanssin aluekeskustoimintaan kasvoi myös 11 % (10 000 €) 100 000 euroon. Yhteensä Helsingin kaupungin avustukset kattoivat 20 % Zodiakin tulonmuodostuksesta; 25 % vielä vuonna 2008.

Zodiak Presents ry:n vuoden 2013 kirjanpidon tulos oli 1 264,62 euroa ylijäämäinen. Ylijäämä siirrettiin edellisten kausien yli-/ alijäämättilille.

11.2. Aluekeskustoiminnan taluserittely

Zodiakin aluekeskustoiminnan toteutuneet kokonaiskulut kertomusvuonna olivat 385 680 ja -tulot 385 287 euroa. Sekä aluekeskustulojen että -menojen lasku 3 %. Aluekeskustoiminnan suhteellinen osuus oli 31 % Zodiakin kokonaistalousvolymista.

Aluekeskuksen esitystoiminnan muuttuvat kulut olivat yhteensä 230 113 euroa (34 % kokonaiskuluista) ja kiinteät kulut 155 568 euroa (27 % kuluista).

Aluekeskuksen esitystoiminnan henkilökuntakulut olivat 181 165 ja muut tuotantokulut 48 948 euroa. Vakinaiset henkilöstökulut olivat 94 017 ja muut kiinteät kulut 61 551 euroa.

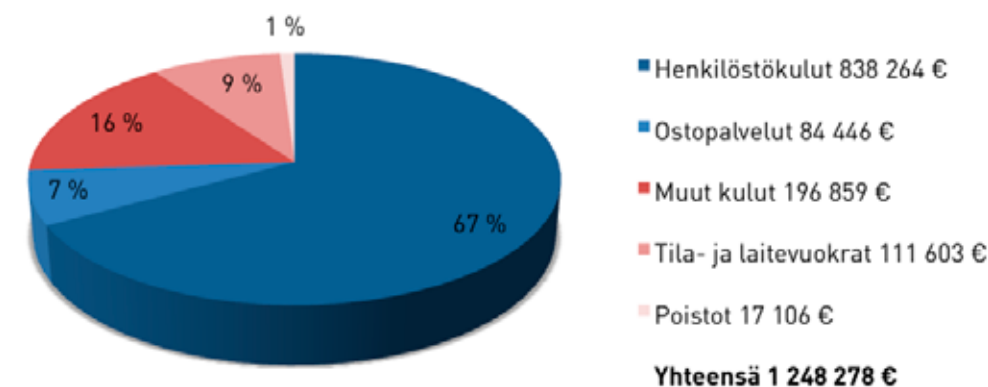
Aluekeskuksen esitystoiminnan tulot olivat 108 287 euroa (26 % esitystoiminnan kokonaistuotoista). Tulot laskivat 9 % kansainväliseen toimintaan ja residenssitoimintaan saatujen tukien vähenemisen seurauksena. Aluekeskustoiminnan omat tuotot 89 191 euroa olivat edellisvuoden tasolla.

Zodiakin aluekeskustoiminnan yleisavustukset olivat yhteensä 277 000 euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriön aluekeskusavustus oli 177 000 ja Helsingin kaupungin aluekeskusavustus 100 000 euroa. Avustukset säilyivät edellisvuoden tasossa OKM:n tuen laskiessa 10 000 euroa ja Helsingin kaupungin avustuksen noustessa saman euromäärän.

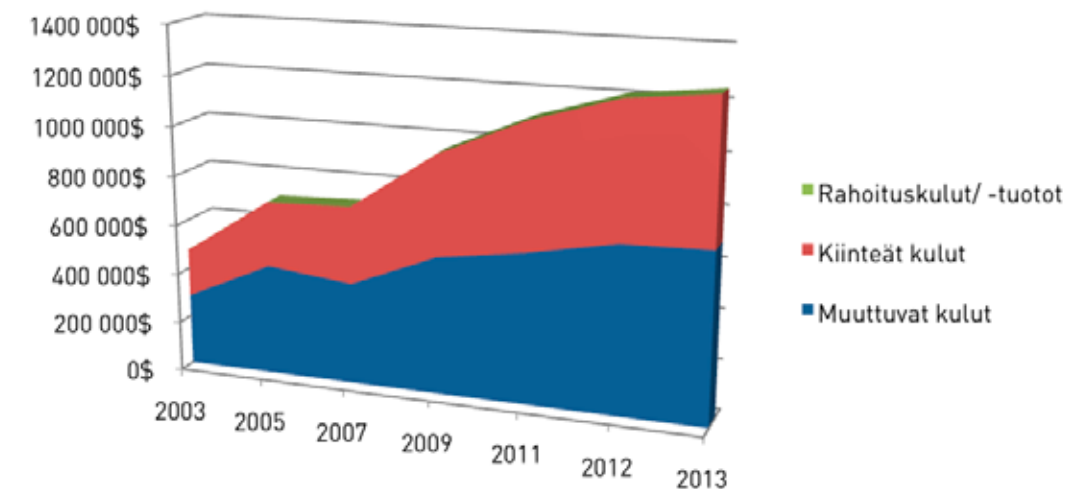
OKM:n aluekeskusavustus kattoi 46 %, esitystoiminnan tuotot 28 % ja Helsingin kaupungin aluekeskusavustus 26 % Zodiakin aluekeskustoiminnan tulonmuodostuksesta.

Aluekeskustoiminnan tulos oli 392,98 euroa alijäämäinen.

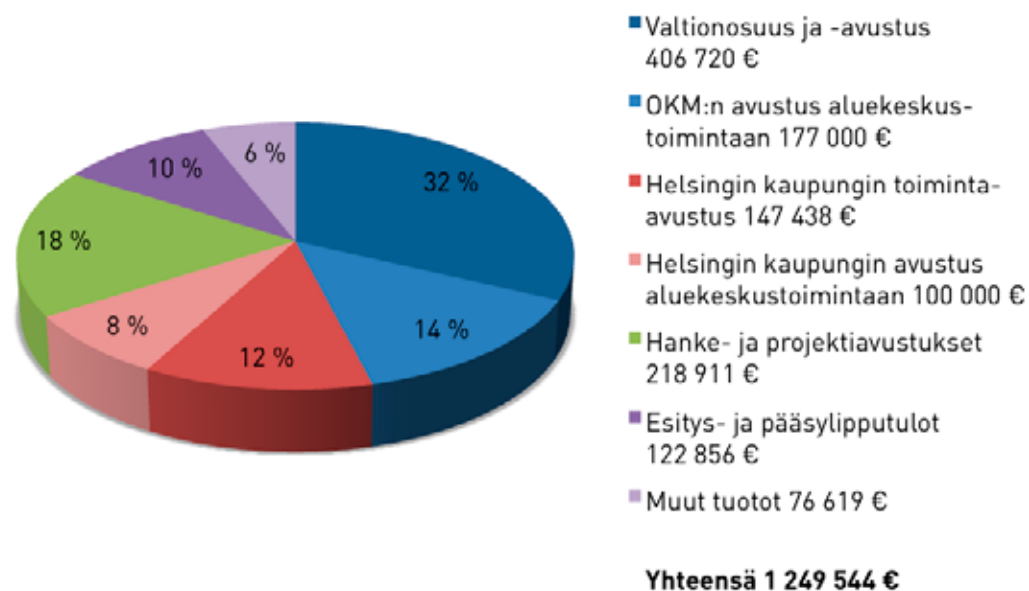
Kulurakenne 2013

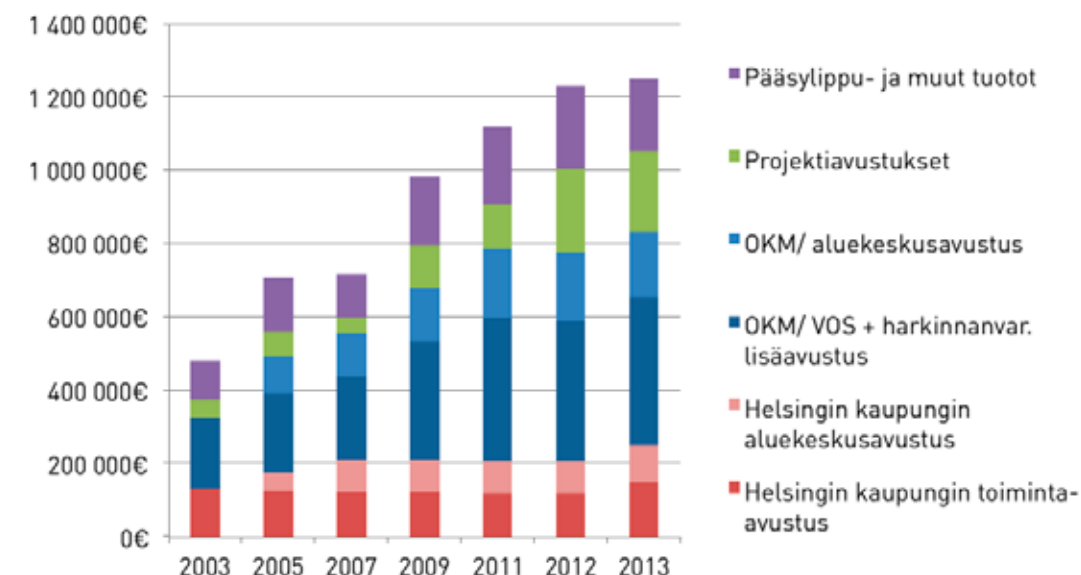
Kustannuskehitys 2003–2013

Tulorakenne 2013

Rahoituskehitys 2003–2013

12. HALLINTO, JÄSENYTYDET JA EDUSTUS

Zodiak Presents on vuonna 1986 rekisteröity aatteellinen kannatusyhdistys. Yhdistys on ylläpitänyt Zodiak – Uuden tanssin keskuksen toimintaa vuodesta 1997 alkaen. Syksystä 2004 Zodiak on toiminut Helsingin tanssin aluekeskuksena, osana valtakunnallista tanssin aluekeskusverkostoa.

12.1. Hallinto

Zodiakin vuosikokous pidettiin 23.4.2013.

Zodiak Presents ry:n hallitukseen kuuluivat vuosikokoukseen 2013 saakka seuraavat 8 henkilöä: tuottaja **Johanna Tirronen** (puheenjohtaja), tiedotus- ja promootiopäällikkö **Heli Lampi** (varapuheenjohtaja), koreografi-tanssija **Maija Hirvanen**, valosuunnittelija **Tommi Humalisto**, koreografi **Eeva Muilu**, koreografi **Hanna Pajala-Assefa**, teatteriohjaaja **Raija-Sinikka Rantala** ja koreografi-tanssija **Jaakko Simola**.

Vuosikokouksessa 23.4.2013 hallituksen jäseniksi valittiin seuraavat 9 henkilöä: teatteriohjaaja **Raija-Sinikka Rantala** (puheenjohtaja), tiedotus- ja promootiopäällikkö **Heli Lampi** (varapuheenjohtaja), koreografi-tanssija **Maija Hirvanen**, valosuunnittelija **Tommi Humalisto**, koreografi **Eeva Muilu**, opintoasiainpäällikkö **Kirsi Munck**, koreografi **Hanna Pajala-Assefa**, koreografi-tanssija **Jarkko Partanen** ja tuottaja **Johanna Tirronen**.

Hallitus kokoontui kertomusvuonna 7 kertaa. Sääntömääräisten talous- ja hallintoasioiden ohella hallitus käsitteli mm. Zodiakin vuosien 2013 ja 2014 ohjelmisto- ja tuotantosuunnitelmia; strategiatyön käynnistämistä; henkilöstökysymyksiä, -rekrytointeja ja työsuhteita; laiteinvestointeja; Tanssin talo -hanketta ja Zodiakin aseointia siinä sekä tanssin aluekeskustoiminnan tulevaa rakennemuutosta.

Hallitus järjestäytyi keskuudessaan talous- ja hallintovaliokuntaan, tiedotus- ja markkinointivaliokuntaan sekä ohjelmisto- ja strategiavaliookuntaan. Valiokunnat työskentelivät hallituksen kokousten välillä valmistaen ko. sektoreita koskevia asiakokonaisuuksia hallitukselle. Valiokuntien kokoonkutsujina ja esittelijöinä toimivat henkilökunnan sektorivastaavat.

Zodiakin ohjelmistosuunnitteluun hallitus nimesi taiteellisen johtajan lisäksi taiteellisen työryhmän. Siihen kuuluivat vuonna 2013 vastaavana taiteellinen johtaja **Harri Kuorelahti** sekä koreografit **Maija Hirvanen** ja **Jenni Koistinen**.

Zodiakin tilintarkastajana 2013 toimi KHT **Helena Sinisalo**/

Taloushallinto Oy ja varatilintarkastajana HTM **Sirkka Kallio**.

Zodiak Presents ry:n varsinaiset jäsenet ovat **Tarja Ervasti**, **Ismo-Pekka Heikinheimo**, **Petri Kekoni**, **Sanna Kekäläinen**, **Jenni Koistinen**, **Ulla Koivisto**, **Liisa Korpiniitty**, **Soile Lahdenperä**, **Katarina McAlester**, **Heli Meklin**, **Kirsi Monni**, **Vera Nevanlinna**, **Hanna Pajala-Assefa**, **Sari Palmgren**, **Liisa Pentti**, **Tuomo Railo**, **Anu Rajala**, **Jaakko Simola**, **Virva Talonen**, **Paula Tuovinen** ja **Katariina Vähäkallio**.

12.2. Jäsenyydet ja edustus

Zodiak Presents kuuluu perustajajäsenenä Kaapelitehtaan taiteilijavaihto-ohjelmaa hallinnoivaan **HIAP:iin** (Helsinki International Artist-in-Residence Programme), pääkaupunkiseudun tanssifestivaaleja koordinoivaan **Tanssiareena**-yhdistykseen sekä Tanssin talo -hanketta ajavaan **Tanssin talo** -yhdistykseen. HIAP:n hallituksessa Zodiakia edusti taiteellinen johtaja **Harri Kuorelahti**; toiminnanjohtaja **Raija Ojala** toimi Tanssin talo -yhdistyksen hallituksessa ja Tanssiareenan hallituksen varsinaisena jäsenenä oli tuottaja **Maija Eränen**, varajäsenenä Raija Ojala.

Zodiak Presents on myös **Tanssin Tiedotuskeskuksen** ja **IETM:n** (International Network for Contemporary Performing Arts) jäsen. Tanssin Tiedotuskeskuksen hallituksen varsinaisena jäsenenä toimi **Maija Eränen**, varalla Raija Ojala. **Maija Eränen** osallistui IETM:n syyskokoukseen ja festivaaliin Ateenassa, Kreikassa 17.–21.10.2013.

Raija Ojala oli **Kiinteistö Oy Kaapelitalon** hallituksen jäsen. **Kaapelitalon toiminnalliseen ryhmään** osallistui tiedottaja **Kaisa Rissanen**.

Zodiak osallistui aktiivisesti Tanssin talo -hankkeen edistämiseen yhteistyössä Tanssin talo ry:n kanssa. Zodiakin hallitus ja vuosikokous käsittelivät hankkeen kehitysvaiheita. Zodiak osallistui Tanssin talo -yhdistyksen Kaapelitehtaalla 8.11.2013 järjestämän **HOP Helsinki** -tapahtuman sisältötuotantoon.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kutsui tanssin aluekeskusten edustajat 1.10.2013 neuvotteluihin aluekeskusrahastuksen siirtämisestä VOS-avustuksen piiriin vuodesta 2015 alkaen. Tanssin aluekeskusverkosto oli jo loppuvuodesta 2013 esittänyt oman kantansa toiminnan rakenteellisesta uudistamisesta ja sen arvioinnin kriteeristöä.

Zodiakin henkilökuntaa oli mukana alan yleisessä edunvalvontatyössä sekä asiantuntijoina seminaareissa ja muissa yhteyksissä.

Henkilökunnan matkat:

Harri Kuorelahti

- Lille & Roubaix, Ranska: Les Repérages -festivaali ja kokous 14.–17.3.
- Bryssel, Leuven ja Gent, Belgia: DÉPARTS-kokous, WorkspaceBrussels-residenssiyhteistyö ja esitykset 26.3.–1.4.
- Hampuri, Saksa: tutustuminen Kampnageliin ja Colour, Colour -teoksen kiertue-esitykset 3.–4.4.
- Pyhäjärvi, Suomi: Täydenkuun tanssit -festivaali 22.–25.7.
- Berliini, Saksa: Tanz im August -festivaali 29.8.–2.9.
- Tukholma, Ruotsi: DÉPARTS-kokous, Keöja Think Tank ja Dans <3 Stockholm -festivaali 4.–9.12.

Maija Eränen

- Sydney & Melbourne, Australia: TAIVEX²-työvaihto 9.–22.3.
- Klaipeda, Liettua: Keöja Think Tank 10.–12.6.
- Ateena, Kreikka: IETM-kokous 17.–20.10.
- Tukholma, Ruotsi: Keöja Think Tank & Dans <3 Stockholm -festivaali 5.–8.12.

Katja Kirsi

- Leuven, Belgia: Tutustumiskäynti lasten- ja nuorten taidekasvatusjärjestö Moosiin 20.–24.4.
- Jyväskylä: kielityöpajakoulu kulttuurikeskus Gloriassa ja Jyväskylän työväenopistossa 8.–9.11.
- Savonlinna: kielityöpajakoulu Savonlinnan kesäyliopistossa ja Osaava-hankkeen opettajien täydennyskoulutuspäivillä 15.–16.11.
- Tukholma, Ruotsi: Engaging Audiences -seminaari 5.–6.12.

Kaisa Rissanen

- Jyväskylä: TEKIÄ-hankkeen viestintäkoulutus 4.–5.4.

Elina Ruoho-Kurola

- Hämeenlinna: TEKIÄ-hankkeen koulutus 26.4.

Raija Ojala

- Tampere: Tanssin aluekeskusten neuvottelukokous 22.8.

Ann Liv Young: Mermaid / Kuva: Timo Wright

